

Annetut lausunnot ja mielipiteet / Utlåtanden och åsikter

**Bredåsenin tuulivoimapuisto, YVA-suunnitelma /
Bredåsens vindkraftpark, MKB-plan (EPOELY/2753/2020)**

Bilder har tagits bort från sammanfattningen. Bilagor har inte inkluderats i sammanfattningen men de har beaktats i förbandet. / Koosteesta on poistettu kuvat. Liitteitä ei ole sisällytetty koosteeseen, mutta ne on otettu menettelyssä huomioon.

Air Navigation Services Finland Oy

ANS Finland antaa ilmailulain 158 § mukaisia lausuntoja lentoesteistä lentoesteluvan hakemista varten. Lausunnossa otetaan kantaa kohteen mahdollisiin vaikutuksiin lentoturvallisuuteen sekä lentoliikenteen sujuvuuteen ja tarvittaessa rajoitetaan kohteen maksimikorkeutta. Lentoliikenteen sujuvuuden arvioinnissa ANS Finland käyttää yhteistyössä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin kanssa sovittuja lausunteriaatteita ja tarvittaessa rajoittaa esteiden korkeuksia niiden mukaisesti. ArcGIS -muotoinen paikkatietoaineisto lentoesterajoituksista on ladattavissa ANS Finlandin verkkosivustolta osoitteesta <https://www.tmf.fi/ans/lentoesteet>. Tätä aineistoa käyttämällä voi suunnitella jo etukäteen arvioida kohteelle mahdollisesti kohdistuvia korkeusrajoituksia.

Digita

Digita antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-TV:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja TV-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.

Antenni-tv -lähetyskäytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv-vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv-vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutusten arvioinnissa.

Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv-lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisyhteisössä:

-hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyskäytetään aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemisyhteisössä ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja

-tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp – HE 211/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriöaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv-signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetysaseman lähistolle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden root-toreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien

kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energialähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Elisa

Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Kyseisen hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Etelä-Pohjanmaan liitto

Suunnitelmassa on tuotu esiin Etelä-Pohjanmaan voimassa olevien maakuntakaavojen tilanne hankealueen läheisyydessä.

Etelä-Pohjanmaan I vaihemaakuntakaavassa osoitetaan tuulivoimaloiden alue Teuvan Paskoonharjulle noin neljän kilometrin etäisyydelle Bredåsenin hankealueesta. Paskoonharjun tuulivoimaloiden alueelle on rakenteilla yhteensä 23 voimalan puisto. Hankealueen läheisyydessä on sekä Pohjanmaan että Etelä-Pohjanmaan maakuntien alueella useita muitakin tuulivoimahankkeita, jotka on myös lausunnon kohteena olevassa suunnitelmassa tunnistettu. Etelä-Pohjanmaan liitto painottaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa on kiinnitettävä huomiota erityisesti tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksiin. Huomiota tulee kiinnittää lisäksi sähkönsiirron vaikutusten arviointiin sekä Bredåsenin hankkeen että alueen kaikkien hankkeiden yhteisvaikutusten osalta.

Hankealuetta lähimmät taajamat ovat Etelä-Pohjanmaan maakunnan puolella Teuvan Perälä (etäisyys noin 2 km) ja Teuvan keskustaajama (etäisyys noin 6 km). Lähimmät yksittäiset asuinrakennukset sijaitsevat noin 1,3-1,5 kilometrin etäisyydellä lähimmistä suunnitelluista tuulivoimaloista. Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa lausuntonaan, että tuulivoimaloiden sijainnin jatkosuunnittelussa tulee etäisyys asutukseen pitää riittävänä.

Fingrid Oyj

Fingridillä ei ole näin ollen huomauttamista tuulivoimakaavoituksen lähtökohdista.

Finlands Viltcentral Suomen Riistakeskus, Kust-Österbottom / Rannikko-Pohjanmaa:

Allmänt: Vindkraftsparker av denna storlek har viltpåverkan samt användningen av området som en aktiv jaktmark påverkas och måste därför noggrant klargöras för berörda parter. Ifrågavarande område är på den norra delen ett ekologiskt förbindelsebehovsområde vilket framkommer i Österbottens landskapsplan och vindkraftsparkens påverkan bör undersökas och alla förekommande viltarterna där beaktas i samband, detta då den planerade vindkraftsparken kan ha en negativ konsekvens för denna ekologiska förbindelse och på det lokala viltbeståndet.

En arealmässigt stor anlagd vindkraftspark med tillhörande infrastruktur på ett värdefullt föröngnings och förbindelseområde betyder att man allvarligt kommer att påverka förekommande viltarter negativt då deras livsmiljöer och dess naturliga rörelse och vistelseområden exploateras.

Jakten är för Kust-Österbottningarna inte bara en mycket viktig fritidssysselsättning utan även för hushållen en ekonomiskt viktig fråga som över 10 000 personer i enbart Kust-Österbottens region utöver. Jakt är en stor bidragande orsak till den levande landsbygd som eftersträvas. Att få utöva

jakt har således påverkan på ett stort antal människor också lakalt. Av denna orsak anser Kust-Österbottens region att man också bör beakta jakt vid bedömningar gällande människans hälsa, levnadsförhållanden och trivsel.

Den lokala jaktvårdsföreningen bör höras gällande planering, detta på jaktvårdsföreningen är viltförvaltningens enhet på lokalnivå. Jaktvårdsföreningen ansvarar för främjandet av hållbar vilthus-hållning på sitt verksamhetsområde, svarar för främjandet och organiseringen av jägarnas frivilligverksamhet samt sköter de för dem föreskrivna offentliga förvaltningsuppgifterna.

5.6.4. Konsekvenser för naturmiljön

Naturinventeringarna bör förutom påverkan på den ekologiska förbindelsen som området har också omfatta tjädernas och orrens spelplatser på området samt ge information om områdets stationära viltstam och dess eventuella särdrag bör klargöras. Närpes jaktvårdsförening bör höras gällande områdets särdrag samt naturens mångfald.

5.10 Konsekvenser för människors levnadsförhållanden och trivsel

Närpesnejdens jaktvårdsförening samt berörda jaktklubbar bör informeras samt höras gällande vindkraftsparkens påverkan på utövande av jakt på planeområdet.

Luonnonvarakeskus Luke

Lausunnossaan Luke keskittyy YVA-suunnitelmaan ja erityisesti riistalajeihin. Hankealue on pääosin metsätalouskäytössä ja sen metsät ovat ikärakenteeltaan pääosin nuoria ja varttuneita kasvatusemetsäitä, mutta myös vanhoja metsiä löytyy. Aluetta käytetään muiden metsätalousalueiden tavoin ulkoiluun, marjastukseen, sienestykseen, metsästykseseen ja luonnon tarkkailuun. Alueella sijaitsee yksi ojittamaton suoalue, Karvamossen. Alueella ei sijaitse luonnonsuojelualueita, mutta joitakin Metsälain 10 § tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä alueelta löytyy.

Hankealueella ei suunnitelman mukaan sijaitse linnustollisesti arvokkaiksi tunnistettuja alueita.

Alue kuuluu Suupohjan metsien FINIBA-alueeseen, jonka kriteerilajeina ovat metso, kuukkeli ja pohjantikka. Alueella suunnitelman mukaan havaittuja riistalajeja ovat mm. hirvi, metsäjänis, orava ja kettu sekä useat eri pienpedot ja pikkunisäkkäät. Suurpedoista alueella on tavattu satunnaisesti ilves, karhu, ahma ja susi.

Eläimistöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin suunnitelmassa riistalajeista on tarkoitus käsitellä tarkemmin metsäkanalintuja toteuttamalla niiden soidinpaikkaselvitys. Vaikutuksia muuhun riistalajistoon ei suunnitelmassa esitetä toteutettavaksi erillisillä selvityksillä, vaan niitä tarkkaillaan muiden luontoselvitysten yhteydessä esim. lumijäljistä. Lisäksi suunnitelmassa tarkoituksena on hankkia tietoja metsästysseuroilta ja Luken avoimista aineistoista.

Hankealueella voi pesiä uhanalaisia tai EU:n lintudirektiivin liitteessä I mainittuja riistalintuja, kuten metso, teeri, pyy ja riekko. Näiden lajien esiintyminen hankealueella osittain näkyy em. soidinpaikkakartoituksissa, mutta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä (etenkin jos kannat ovat alhaiset). Tämän vuoksi kanalintujen esiintyminen pidemmällä ajalla tulisi selvittää Luken riistakolmioaineistoja hyödyntäen. Luke katsoo riistalajien osalta erityisesti kanalintujen soidinpaikkaselvityksen olevan tärkeä ja sen tulokset tulisi ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa. Kanalintujen soittimet saattavat häiriintyä, jos voimaloita rakennetaan liian lähelle soidinpaikkoja. Esimerkiksi metso on herkkä häirinnälle. Kanalinnut törmäävät myös helposti voimaloihin, samoin sähkönsiirtolankoihin ja -pylväisiin.

Luke katsoo tärkeäksi selvittää hankealueen nisäkäslajistoa tarkkailun, haastattelujen ja avoimien lähteiden lisäksi myös suorilla laskennoilla. Nisäkkäiden kantoja arvioinnissa voidaan käyttää lumijälkilaskentoja, joko linjalaskentoina tai hyödyntää riistakolmiolaskentamenetelmää. Alueen rakentaminen ja myöhempi käyttö voi aiheuttaa hirvien siirtymisen muualle etenkin syksyllä ja talvella. Hirvien ja muiden hirvieläinten liikkumisesta alueella tulisi olla tarkempaa tietoa. Vaikka suurpetoja ei alueella ole havaittu kuin satunnaisesti, Luke muistuttaa, että tilanteet eivät ole muuttumattomia vuodesta toiseen. On mahdollista, että alueelle vaeltaa susia, jotka perustavat reviiirin. Suomen susireviirien sijoittumista on siis tarpeen seurata Luken vuotuisissa susikanta-arvioissa julkaistavien karttojen avulla.

Lausunnon tiivistelmä

Bredåsenin tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ja sen ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmassa tehdään riistalajeihin liittyen kanalintujen soidinpaikkaselvitys ja käytetään muiden lajien osalta muita lähteitä mm. kyselyitä ja avoimia aineistoja. Kanalintukantoja suositellaan tämän lisäksi selvittävän riistakolmiolaskentojen tuloksilla, jotta saadaan huomioitua tilanne useamman vuoden ajalta. Soidinpaikkaselvityksen tulokset alueen merkityksestä kanalintujen soidin- ja pesimäalueena tulisi ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa. Myös voimaloiden mahdollinen vaikutus riistanisäkkäiden mm. hirvieläinten liikkumiseen tulisi selvittää esimerkiksi lumijälkilaskennoilla. Alueen maankäytöllä, teiden rakentamisella, lisääntyneellä häiriöllä ja habitaattien menetyksellä on todennäköisesti vaikutusta alueen riistakantoihin ja metsästyskäyttöön.

Metsähallitus

Metsähallitus antaa lausuntonsa valtion perustettujen luonnonsuojelualueiden ja luonnonsuojeluun varattujen valtion alueiden hallinnoijana ja hoitajana. Orrmossliiden Natura 2000 -alue (FI0800084 SAC), jota Metsähallitus osittain hallinnoi, sijaitsee n. 500 metrin etäisyydellä kaava-alueen rajasta. Metsähallitus katsoo, että hankevaihtoehdot VE 1 ja VE 2 eivät lähtökohdiltaan juurikaan eroa luontovaikutuksiltaan. Maakuntakaavassa suunniteltu tuulivoimapuisto sijoittuu tuulivoimaloiden alueelle (tv-2) ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeälle alueelle (luo). Tuulivoimaloiden alueiden merkintään tv-2 liittyy lisäksi suunnittelumääräys, jonka mukaan alueella tehtävät toimenpiteet on suunniteltava ja toteutettava alueen luonnon monimuotoisuuden / luonnonvarojen säilymistä edistävällä tavalla.

Bredåsen sijoittuu kokonaisuudessaan arvokkaaksi luokitellulle linnustoalueelle, Suupohjan metsien FINIBA-kohteelle, joka on laajojen, yhtenäisten, havupuuvaltaiten metsäalueiden kokonaisuus. Alueen arvon perusteina ovat uhanalaiset, harvalukuiset lajit kuten metso, kuukkeli ja pohjantikka. Maakuntavaihekaavan vahvistamispäätöksessä todetaan, että lintujen törmäysriski voimaloihin on pieni, mutta tätä suurempi merkitys on todennäköisesti rakennettavien voimalapaikojen ja teiden yhtenäisiä metsiä pirstovalla vaikutuksella.

Metsähallitus katsoo, että vaihtoehtojen VE 1 ja VE 2 vertailussa ei ole todellista vaihtoehtoasetelmaa.

Metsähallitus katsoo, että suojelullisesti arvokkaiisiin, uhanlasiin lintulajeihin kohdistuvien vaikutusten arvointiin tulee tässä hankkeessa kiinnittää erityistä huomiota. Alueella esiintyy laadittujen selvitysten mukaan useita valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaisia lintulajeja. Alueella tavataan myös runsaasti muuttolinnustoa. Sekä pesimä- että muuttolinnuston osalta keskeistä on myös yhteisvaikutusten selvittäminen huomioiden lähistön ja maakunnan lukuisat muut tuulivoimahankkeet. Yhteisvaikutusten arviointimenetelmät ja vaikutusalueet on kuvattu hyvin suppeasti.

Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan II vahvistamispäätöksessä YM toteaa perusteluinaan seuraavaa: "Ympäristöministeriö toteaa, että Pohjanlahden ja Suupohjan rannikolle sijoittuu merkittävästi lintujen päämuuttoreittejä koko Suomessa. Jätettäessä jäljempänä ilmenevällä tavalla vahvistamatta Molpen, Arstun ja Västervikin tuulivoimaloiden alueet merkittävimmät yhteisvaikutukset linnustolle lievenevät." Metsähallitus huomauttaa, että vahvistamatta jätetyistä alueista ainakin Molpen alueella on tuulivoima-alueen suunnittelu käynnissä. Myös tämä tulisi huomioida Bredåsenin alueen suunnittelussa ja tarvittavissa selvityksissä.

Lisäksi YM toteaa perusteluinaan seuraavaa: "Ympäristöministeriö katsoo, että Långmarken, Metsälä-Norrvikenin pohjoisosa, Peninkylän, Bredåsenin ja Rajavuoren tuulivoimaloiden alueista käytettävissä olevat selvitykset huomioiden, että alueet voidaan yksityiskohtaisemman suunnittelun ja ympäristövaikutusten arvioinnin kautta toteuttaa, siten että kiinnitetään erityistä huomiota selvitysten tarkentamiseen ja rakentamisen ohjaamiseen merikotkan sekä muuttolintujen kannalta riskialt-teimmilla alueilla."

Lisäksi Metsähallitus tuo esille, että tieverkostoa suunniteltaessa tulee huomioida, että Orrmossliidenin Natura-alueen läpi menevä vanha tie ei ole käytettävissä tuulivoima-alueen rakentamisessa tai huollossa.

Pohjanmaan museo

Suunnitteluvaihtoehtoja on kaksi, joko 44 tai 43 voimalayksikköä. Voimalan koneisto on 180 tai 190 metrin korkeudessa ja roottorin lapa voi nousta 270 tai 290 metrin korkeuteen. Voimalan runkorakenteena tarkastellaan myös haruksellista tornia ja sen materiaali voi olla terästä, betonia tai näiden yhdistelmä. Vaikka nyt arvioidaan vasta suunnitelman riittävyttä, toteaa museo, että harusrakenteen voi tuoda merkittäviä näkymävaikutuksia.

Hankkeen kolmas vaihtoehto on nollavaihtoehto eli toteuttamatta jättäminen.

Pohjanmaan museo toteaa OAS:n riittävydestä ja YVA-suunnitelmasta kulttuuriympäristöjen osalta, että museolla ei ole valmistelun tässä vaiheessa huomautettavaa ja että se jää odottamaan selvitysten tuloksia.

Puolustusvoimat 2. Logistiikkarykmentti

Puolustusvoimat on osallinen Bredåsenin tuulivoimapuiston kaavaprosessissa ja lausuu kaavoituksen eri vaiheissa.

Ennen kaavan hyväksymistä hankkeelle tulee olla Pääesikunnalta myönteinen hyväksyttävyyslausunto. Jos toteutettavien tuulivoimaloiden koko (suurempi, korkeus > 10 m), määrä (enemmän) tai sijoittelu poikkeaa (> 100 m) niistä tiedoista, joilla Puolustusvoimat (Pääesikunnan operatiivinen osasto) on antanut lausunnon hankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä, tulee hankkeelle saada Pääesikunnalta uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista. Myös tapauksessa, jossa muutokset ovat pienemmät kuin yllä on esitetty, pyydetään muutoksista tiedottamaan Pääesikunnan operatiivista osastoa.

Merkittävin ja laaja-alaisin tuulivoimaloista aiheutuva vaikutus kohdistuu puolustusvoimien aluevalvonnassa käyttämiin sensorijärjestelmiin. Tällä voi olla merkittäviä vaikutuksia puolustusvoimien lakisääteisen aluevalvontatehtävän suorittamiselle (Laki puolustusvoimista 551/2007 ja aluevalvontalaki 755/2000). Tarvittaessa hankkeista tulee tehdä tutkavaikutusten arviointi VTT:llä. Arvion tarkemman tutkaselvityksen tekemisen tarpeesta tekee Pää-esikunta (operatiivinen osasto) saatuaan tarvittavat tarkemmat tiedot (tuulivoimaloiden maksimikokonaiskorkeudet, sijoituspaikat (koordinaatit) ja lukumäärät) suunnitelluista tuulivoimaloista. Tutkavaikutusten selvittämisestä vastaa tuulivoimatoimija tai kaavoittaja. Jos tutkavaikutuksen selvitys tarvitaan, tulee se tehdä viimeistään yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

Tuulivoimamääräys rakennusjärjestykseen

Koska kuntakaavoilla ja rakennus-/toimenpideluvilla voidaan joskus ratkaista yksittäisiä tuulivoimalakohteita, puolustusvoimat esittää, että Närpiön kaupunki lisäisi kaupungin rakennusjärjestykseen ja tarvittavilta osin muihin yleiskaavoihin seuraavat lauseet: ”Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista pientuulivoimaloista tulee aina pyytää erillinen lausunto Pääesikunnalta koko kaupungin alueella.

Myös alle 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista pientuulivoimaloista tulee pyytää Pääesikunnan lausunto, mikäli kiinteistö mille voimala rakennetaan, rajoittuu puolustusvoimien käytössä olevaan alueeseen”.

Skogscentralen

Skogscentralen anser att omfattningen av planen för deltagande och bedömning för Bredåsens vindkraftspark är tillräcklig. De synpunkter för skogsbrukets del i ärendet som vi tidigare har framfört vid myndighetssamrådsmötet den 16.6.2020 har beaktats eller finns noterade i planförslaget. Dylika är exempelvis att alla kabeldragningar bör ske som jordkabel, att skogsägarna fortsättningsvis skall kunna idka skogsbruk på området och att logistiken till skiftena från transportlederna underlättas med vägtrummor och naturliga avfarter.

Naturinverteringen har redan observerat ett antal objekt som har automatiskt skydd enligt Skogslagens 10 § eller Lagen om Fornminnen. Vi vill påpeka att i samband med detaljplanering och terrängarbeten kan ytterligare skyddsobjekt identifieras och att man beaktar dessa i placeringen av kraftverk samt vägdragningar.

Suomen Turvallisuusverkko Oy

Suomen Turvallisuusverkko Oy:llä ei ole lausuttavaa tai osallistumistarvetta suunnittelukokonaisuuteen liittyen.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän (LLKY) Ympäristöpalvelut

LLKY: n ympäristöterveysviranomaisen haluaa muistuttaa, että hankkeen suunnittelussa ja toteutamisessa on noudatettava valtioneuvoston päätöstä (VNp 993/1 992) melutasojen ohjearvoista sekä ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevia ulkomelutason ohjearvoja sekä Sosiaali- ja terveysministeriön asettamia sisämelun tavoitearvoja (VN a 1 107 I 201 5), (Terveydensuojelulaki 7 631 I 994). Suunnittelussa on pyrittävä ehkäisemään meluhaittoja ja turvaamaan ympäristön viihtyisyys koko tuulivoimapuiston vaikutusalueella. Melu-, varjostus- ja välkevaikutusten arvioinnin toivotaan olevan tarkkoja myös Teuvan kunnan alueille.

LLKY:n ympäristöviranomaisen edellyttää, että tuulivoimapuiston vaikutus- ja tarkastelualue ulottuu mahdollisimman laajalle koska tuulivoimapuistoalue sijoittuu alavan peltomaisen tuntumaan ja melko lähelle Teuvan taajamaista asutusta, Jatkosuunnittelulta edellytetään myös, että Teuvan kunnan alueella jo olevien tuulivoimaloiden ja jo osittain toteutettujen tuulivoimaloiden yhteisvaikutus nyt suunniteltavien voimaloiden kanssa selvitetään tarkasti ennen rakentamispäätöstä. Suunnitelmat eivät tässä vaiheessa sisällä riittäviä tietoja sähkölinjan sijoittumisesta maastoon, jotta asiasta voitaisiin lausua.

Suupohjan LLKY: n ympäristöpalvelut varaa jatkossa oikeuden tutustua kaavoitusprosessissa tuotettuihin tarkennettuihin suunnitelmiin ja vaikutustenarvoiteihin ja lausua niistä.

Telia Finland Oyj

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei kulje radiolinkkejä alueen läpi eikä rakennettavalla tuulivoimapuistolla ole vaikutusta Telian radioverkkoon.

Traficom

Liikenteen turvallisuusvirasto Traficin sekä Viestintävirasto Ficoran tehtävät ovat 1.1.2019 alkaen siirtyneet Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille. Pyydämme, että aineistossa olevat viittaukset s. 18, kohta 3.4.6. Lentoesteluvasta sekä s. 57, kohdassa 5.12.3. Vaikutukset viestintäyhteyksiin muutetaan viittauksiksi Liikenne- ja viestintävirasto Traficomiksi.

Viestintäyhteydet on jo varsin hyvin otettu huomioon, ohessa vielä viittaus asiaan liittyen.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloiden on monissa tapauksissa todettu vaikuttaneen TV-vastaanoton laatuun maanpäällisissä TV-lähetysverkoissa. Tuulivoimaloilla on vaikutuksia myös matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Tutkajärjestelmä vaatii toimiakseen riittävää etäisyyttä tuulivoimaloihin. Radiolinkin toiminta taas edellyttää täysin esteetöntä aluetta lähettimen ja vastaanottimen välillä.

Sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä. Siksi on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Jo olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia ja raskaita, 200 - 300 metrin korkeisia mastoja ei voida siirtää. Siksi eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa.

On suositeltavaa, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitavuutena on pidetty noin 30 kilometriä.

Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.

Västkustens miljöenhet, Länsirannikon ympäristöyksikkö

Väsentligt är att avgränsningen och omfattningen av kraftverksområdet samt placeringen av de enskilda vindkraftverken planeras väl så att olika slag av negativa konsekvenser för bosättning, landskap, rekreation, miljö och natur minimeras.

Placeringen av kraftverken får inte vara sådan att riktvärden för utomhusbuller från vindkraftverk överskrids.

Ljus- och skuggeffekter från vindkraftverken får förekomma under så kort tid av året, att inga oskäliga olägenheter uppstår vid de störda objekten i omgivningen. Gränsvärdet 8 h/år har använts av Västkustens miljöenhet.

Ifall dessa anmärkningar och riktvärden för buller och skuggningseffekter följs krävs inget miljötillstånd.

Bulle mätningar bör även utföras efter bygget av kraftverken för att garantera att modelleringarna stämmer.

Den planerade vindkraftsparken är belägen i ett viktigt rekreativt område med vandrings-/skidleder, naturstigar och olika stugor (skid-, jakt-, skogshuggarstuga och kåta) samt frisbeegolf. Många av de planerade vindkraftverken kommer mycket nära dessa fritidssysselsättningar och kommer att leda till en försämring av rekreativt möjligheterna i området. Eftersom fallande is från rotorbladen kan förekomma vintertid skall inga vindkraftverk planeras nära skidspår eller andra rekreativt områden.

Projektområdet är i sin helhet innanför ett FINIBA-fågelskyddsområde. De storskaliga byggarbeten som planeras (vindkraftverk, nya vägar och ellinjer) påverkar många arters populationer negativt. Splittringen av de enhetliga skogsbiotoperna och kollisioner kommer att leda till att många arter minskar i området. Både den häckande fågelpopulationen och fåglars flyttstråk i området bör undersökas noggrant.

Området innehåller våtmarker och ett grundvattenområde förekommer i närheten av projektområdet. Vindkraftsparken skall planeras så att inte vattenkvaliteten eller avrinningen påverkas negativt. Angående el-överföringen bör jordkabel prioriteras.

Väylävirasto

Liikennöinti alueelle on suunniteltu toteutettavaksi valtatie 8 ja seututien 673 liittyvien metsäauto- teiden kautta. Suunnittelualueelle rakennetaan myös uusia huoltoteitä. Hankealueella on kattava metsäautotieverkosto. Lähin rautatie on n. 1 km etäisyydelle hankealueen rajasta sijoittuva Seinä- joki–Kaskinen-rata. Rata ei ole sähköistetty. Radasta tehdään vuoden 2022 alussa tarveselvitys. Tarkempaa tietoa Seinäjoki–Kaskinen -radasta on saatavissa esimerkiksi selvityksestä Vähäliiken- teiset radat – Tilanne ja tulevaisuus 2020 (Väyläviraston julkaisuja 35/2020): https://julkai- sut.vayla.fi/pdf12/vj_2020-35_vahaliikenteiset_radat_web.pdf.

Väylävirastolla ei ole huomautettavaa YVA-suunnitelmassa esitettyyn liikennevaikutusten arvio- tiin. Hankkeen suunnittelussa tulee huomioida Väyläviraston Tuulivoimalaohje (Liikenneviraston ohjeita 8/2012), jossa on annettu ohjeet tuulivoimaloiden suositelluista vähimmäisetäisyyksistä maanteistä ja rautateistä sekä voimaloiden sijoittumisesta suhteessa ajoneuvon kuljettajan näkö- kenttään.

Väylävirasto toteaa, että lähtökohtaisesti tuulivoimahankkeen kaikki kulkuyhteydet tulee suunnitella muualta kuin tasoristeysten kautta. Mikäli tuulivoimaloiden kuljetuksia kuitenkin joudutaan ohjaa- maan tasoristeysten kautta, on huomattava, että se edellyttää erityisjärjestelyjä junaliikenteessä. On myös mahdollista, että tasoristeysten kansirakennetta joudutaan vahvistamaan ennen kuljetuk- sia. Nämä erityisjärjestelyt toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Väylävirasto edellyt- tää, että hyvissä ajoin ennen rakentamista ollaan yhteydessä radan kunnossapitäjään kuljetusten vaatimien erityisjärjestelyjen takia.

Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Ra- kennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejoh- dot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 anta- maa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018).

Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista.

Österbottens förbund

Österbottens landskapsplan

Delgeneralplanen ligger inom området för Österbottens landskapsplan 2040, som godkändes av landskapsfullmäktige 15.6.2020. Österbottens landskapsplan 2040 trädde ikraft 11.9.2020, vilket innebär att den ersätter Österbottens landskapsplan 2030 och dess etappplaner.

I Österbottens landskapsplan 2040 anvisas Bredåsen som ett område lämpligt för vindkraftverk (tv2). Vindkraftsområdet ingår i FINIBA-området Sydösterbottens skogar, som är en helhet bestående av vidsträckta, enhetliga, barrträdsdominerade skogsområden i Sydösterbottens kustområde. Enligt landskapsplanens planeringsbestämmelse ska åtgärder i området planeras och genomföras så att bevarandet av områdets biologiska mångfald och naturvärden främjas.

Inom vindkraftsområdets avgränsning finns därtill beteckningar för riktgivande friluftsleder, behov av ekologisk förbindelse, en kraftledning samt fornlämningar. I närområdet finns Vargbergets fritidscentrum, ett viktigt grundvattenområde samt ett Natura 2000 område (Orrmossleden).

Utlåtande

Österbottens landskapsplan 2040 har redogjorts väl i programmet för deltagande och bedömning. Datum för planens ikraftträdande bör dock korrigeras enligt ovanstående. I beredningsskedet skulle det även vara viktigt att beskriva på vilket sätt delgeneralplanen förverkligar landskapsplanens målsättningar.

I landskapsplanen anvisas riktgivande friluftsleder, Goljatleden samt Varberget-Fällbäcken, som sträcker sig genom planläggningsområdet. Dessa bör återfinnas i delgeneralplanen och beaktas vid placeringen av vindkraftverken. Därtill finns ett rekreationsområde (Vargbergets fritidscentrum) i närområdet, vilket är viktigt att beakta i den fortsatta planeringen.

I Österbottens landskapsplan 2040 anvisas ett behov av ekologisk förbindelse, som berör delgeneralplanens område. Det ekologiska förbindelsebehovet bör utredas på delgeneralplannivå för att finna det alternativ som bäst passar ihop med övrig markanvändning. Ifall resultatet av utredningen (inklusive konsekvensbedömning) visar att en ekologisk förbindelse behövs genom delgeneralplanområdet för att förverkliga landskapsplanen, bör en sådan anvisas i delgeneralplanen.

I näromgivningen finns ett flertal vindkraftsområden som antingen är under planering eller i drift. I den fortsatta planeringen är det viktigt att de sammanlagda konsekvenserna dessa ger upphov till utreds och beaktas. Utöver vindkraftsområdena påverkar nya kraftledningar markanvändningen och i mån av möjlighet borde jordkabel användas för att minska de negativa konsekvenserna för omgivningen. Österbottens förbund vill även lyfta fram vikten av samarbete vindkraftsprojekten emellan vid planering och förverkligande av vindkraftsparkerna.

Antalsmässigt skiljer endast ett vindkraftverk mellan de två förverkligandealternativen som utreds medan det inte finns några betydande skillnader i kraftverkens placering. När det kommer till kraftverkens totala höjd finns en skillnad på 20 meter mellan de båda alternativen. Österbottens förbund ställer sig frågande till om det utgör en tillräcklig grund för bedömningen av vindkraftsprojektets konsekvenser. Österbottens förbund utgår även från att alternativ 0 utgör ett likvärdigt alternativ i jämförelsen av projektets konsekvenser.

Österbottens förbund har i övrigt inget att påpeka om programmet för deltagande och bedömning samt därtill hörande plan för miljökonsekvensbedömning för Bredåsen delgeneralplan.

Österbottens räddningsverk

Utöver is problematiken som finns nämnt i PDB:n (5.12.1) finns det även risk för brand. Vid bränder har också partiklar slungats upp till 500 m från vindkraftverket på samma sätt som is kan slungas upp till 500 m från vindkraftverket.

Eftersom delgeneralplanen kan användas som grund för byggnadslov så borde bygglovsprocessen i planen styras på följande sätt:

- För att hantera risken med is, kan planläggaren med en allmän bestämmelse i delgeneralplanen, förutsätta att en riskanalys för att hantera is risken bör göras i bygglovskede.
- Planläggaren kan med en allmän bestämmelse i delgeneralplan bestämma om att en riskanalys bör göras som grund för vindkraftsverkens brandsäkerhetslösningar. På så sätt säkerställer man att vindkraftsverkens brandsäkerhetsnivå blir tillräcklig och att standarder efterföljs.

Räddningsverket har inga övriga kommentarer på Programmet för deltagande och bedömning samt MKB-planen för Bredåsens vindkraftparks delgeneralplan.

Bifogat: Rekommendation från räddningsverkens gemensamma nätverk: Tuulivoimalat, kaavoitus ja turvallisuus.

ELY-keskuksen lausunnot:

Luonnonsuojeluyksikkö

Suunnittelualueelle esitetyt luontoselvitykset ja esitetyt arvioinnit vaikuttavat pääosin asianmukaisilta ja riittävältä. Ennakolta arvioiden hankkeen merkittävimmät luontovaikutukset kohdistuvat erityisesti linnustoon. Alue on todennäköisesti merkittävä muuttavan linnuston kannalta, jonka lisäksi erityinen huomio tulee kiinnittää Suupohjan metsien FINIBA-alueeseen. Suunnittelualue sijoittuu kokonaisuudessaan tälle kansallisesti tärkeälle lintualueelle (Leivo, M. ym. 2002. Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. Birdlife Suomen julkaisuja nro 4. 142 s). Suupohjan metsissä esiintyviä merkittäviä lajeja ovat esimerkiksi metso, pohjantikka sekä kuukkeli, mutta hankkeen yhteydessä on syytä selvittää alueen koko huomionarvoinen lajisto ja hankkeen mahdolliset vaikutukset siihen.

Ympäristönsuojeluyksikkö

Melu-, varjostus- ja välkevaikutusten tarkastelussa tulee huomioida, että alle 2 kilometrin etäisyydellä hankealueesta sijaitse useita asuin- ja lomarakennuksia. Sosiaali- ja terveysministeriö suosittaa kahden kilometrin suojaetäisyyttä tuulivoimaloista lähimpiin kiinteistöihin. Tuulivoimaloiden sijoittamisessa pitää huomioida, että ulkomelutason ohjearvot (VNa 1170/2015) ja STM:n asumisterveysasetuksessa (545/2015) määritellyt sisämelun toimenpiderajat eivät ylity.

Suunnittelualueen läheisyydessä on useita jo käytössä tai suunnitteluvaiheessa olevia tuulivoimahankkeita. Jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomioita tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksiin. Myös happamien sulfaattimaiden esiintyminen hankealueella tulee huomioida.

Lisäksi on todettava, että vaihtoehdot VE1 ja VE2 eivät muodosta todellisia vaihtoehtoja, koska voimaloiden sijoittelussa ei ole juurikaan eroa, voimaloiden lukumäärä eroaa vain yhdellä eikä voimaloiden korkeuksissakaan ole suurta eroa.

Alueella ei suunnitelman mukaan ole vesistöjä ja luvun 5.6.2 mukaan vaikutukset pintavesiin tullaan selvittämään. Vaikutuksia voi olla uusilla tielinjauksilla ja maakaapeloinneilla, joilla ei saa heikentää alueen kuivatusta (eli riittävän suuret rummut ja kaapelit riittävän syvälle).

Eläinsuojia ja turkistarhoja ei ole otettu huomioon ohjelman etäisyystarkastelussa. MYLLY:n tietoalustan mukaan / KTJ:n mukaan eläinsuojia ja turkistarhoja ei ole kuitenkaan aivan lähialueella. MYLLY:n tietoalustan perusteella lähin ympäristölupavollinen eläinsuoja sijaitsee n. 2 km:n etäisyydellä tuulivoimalasta ja lähin turkistarha n. 3 km:n etäisyydellä (etäisyydet mitattu käsin kartasta).

Satelliittikuvan mukaan näyttää siltä, että eläinsuoja (kanala) olisi n. 1 km:n etäisyydellä ja turkistarha olisi n. 1,5 km:n etäisyydellä tuulivoimalasta. Nämä kohteet ei löytynyt MYLLY:stä ja on epäselvää onko siellä enää toimintaa vai onko ne niin pieniä että ympäristölupaa ei vaadittu. Vaihtoehdoissa 1 ja 2 ei ole näiden etäisyyksien osalta suuria eroja.

Alueella ei ole MYLLY:n mukaan turvetuotantoalueita.

Alueidenkäyttöryhmä

Alueidenkäytön näkökulmasta esityksestä ei ole erityistä huomautettavaa. Tavoitteet, taustat ja menetelmät on kerrottu varsin kattavasti. VE1 ja VE2 vaihtoehtojen eroja voimaloiden lukumäärän ja sijoittumisen puolesta on kuitenkin pidettävä vähäisenä. Käytännössä ero tulee vain kokonaiskorkeuden osalta. Voidaan siis miettiä, olisiko VE3 vaihtoehtokin tarpeen, jossa olisi myös voimaloiden lukumäärän osalta suurempi ero, jotta saataisiin enemmän vertailukohtaa ympäristövaikutusten arviointiin? Etukäteenhan ei voida aivan varmasti tietää, josko ympäristöolosuhteiden puolesta juurikin voimaloiden lukumäärä muodostuisi kriittiseksi muuttujaksi hankkeen toteutuskelpoisuuden kannalta (kuten maisema, linnusto, välke...)? Yhtenä lisähuomiona asianosaisiin liittyen olisi, että myös Metsähallitus olisi tarpeen lisätä asianosaisiin viranomaisiin – eli on nyt taulukossa sillä puolella missä esitellään muita toimijoita. Metsähallitus hoitaa kuitenkin viranomaistehtävää, vaikka toimii samalla omilla alueillaan hankekehittäjänäkin.

Vesihuoltoryhmä

Maa- ja kallioperä

Suunnittelualan maaperä on pääosin sekalajitteista maalajia. Kalliota ja paksun turvekerroksen alueita (yli 0,6 m) on kohtalaisesti. Suunnittelualan kallioperä koostuu enimmäkseen kiillegneisistä, kiilleliuskeesta ja mustaliuskevälikerroksista.

Bredåsenin tuulivoimapuistoalue sijoittuu sulfaattimaavyöhykkeelle. Geologisen tutkimuskeskuksen happamien sulfaattimaiden kartoitusaineiston mukaan suunnitellun tuulivoimapuiston alueelle sijoittuu alueita, joilla sulfaattimaiden esiintymistodennäköisyys on määritelty kohtalaiseksi. Suunnittelualan pohjoisosaan sijoittuu alue, jolla on pieni todennäköisyys happaman hiekan esiintymiselle (GTK 2020).

Pohjavesialueet

Suunnitellut voimalat eivät sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähin vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue on Lilla Vargberget (1054505) alueluokka 1 noin 0,5 kilometriä suunnittelualueesta lounaaseen. Uudessa pohjavesialueiden luokituksessa Kankaanmäki A ja B osa-alueet yhdistettiin, koska ne ovat samaa hydrogeologista kokonaisuutta. Uusi nimi ja tunnus on Kankaanmäki (1054552) alueluokka 2 (muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue). Pohjavesialue luokitellaan lain (1299/2004) mukaan 2-luokkaan, koska arvio muodostuvan pohjaveden määrästä ylittää 100 m³/d, mutta lähitulevaisuudessa ei ole yhdyskunnan vedenottosuunnitelmia. Alueen itäosaan tehtiin tekninen rajausero Teuvanjoen uomaan Dnro EPOELY/873/2019. Kankaanmäki sijaitsee noin 2,5 kilometriä suunnittelualueesta etelään. Nämä pohjavesialueet ovat Närpiön kaupungin puolella. Muut luokitellut pohjavesialueet sijaitsevat yli viiden kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta.

Sähkönsiirto ja verkkoliityntä

Tuulivoimapuiston sisäinen sähkönsiirto tuulivoimalaitoksilta toteutetaan maakaapelein, jotka sijoitetaan huoltoteiden yhteyteen kaivettaviin kaapeliojiin.

Tuulivoimahankkeen sähkönsiirto valtakunnan verkkoon toteutetaan joko maakaapelilla tai ilmajohdolla. Liitos kantaverkkoon tapahtuu hankealueen itäpuolella noin neljän kilometrin päässä Fingrid Oyj:n 400 kV:n olemassa olevan voimajohdon viereen rakennettavalla sähköasemalla. Sähkönsiirtoyhteys tullaan sijoittamaan mahdollisimman paljon olemassa olevien teiden varsille. Tuulivoimahankkeen sähkönsiirron periaatteet ja reitti tarkentuvat suunnittelun etenemisen myötä. Tässä YVA-ohjelmassa esitetty sähkönsiirtolinja ei sijoitu pohjavesialueelle.

Liikenne

Liikennöinti alueelle on suunniteltu toteutettavaksi Vt 8 ja Karlavägen 673 liittyvien metsäautoteiden kautta. Huoltotieverkoston rakentamisessa hyödynnetään mahdollisimman paljon alueella jo olevaa tieverkostoa. Tuulivoimapuiston rakentaminen edellyttää myös uusien tieyhteyksien rakentamista ja nykyisten teiden parantamista. Alustavan tiesuunnitelman mukaan hankevaihtoehdossa VE1 olemassa olevia tieyhteyksiä on 30 kilometriä ja tarve uusille tieyhteyksille on noin 13

kilometriä. Hankevaihtoehdossa VE2 olemassa olevia tieyhteyksiä on noin 31 kilometriä ja tarve uusille tieyhteyksille noin 14 kilometriä. Lisäksi tuulivoimarakentamisessa tarvittavat kuljetukset tuovat erillisvaatimuksia myös tien kantavuuden suhteen.

Ympäristönsuojelulaissa säädetään mm. pohjaveden pilaamiskiellosta YSL 17 § (527/2014). Toiminta pohjavesialueella mm. kuljetukset eivät saa vaikuttaa pohjaveden korkeuteen, eikä laatuun. Rakennettaessa mahdollisia teitä pohjavesialueella tai teitä levennettäessä/kantavuutta lisättäessä tulee huomioida materiaalien ympäristökelpoisuustestaus ja se, että uusia ojia ei saa kaivaa tai olemassa olevia syventää mikäli pohjamaata ei tutkimuksilla osoiteta tiiviiksi.

Liikennevastuualue

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa/YVA-ohjelmassa on esitetty yhtenä selvittävänä kokonaisuutena tuulivoimapuiston rakentamisesta aiheutuvat liikenteelliset vaikutukset. Tarkastelualueena on esitetty pääteiltä tuulivoimaloille johtavat tiet. Tarkastelu tulee ulottua kuitenkin myös valtion tieverkolle ja hankkeen rakentamisen aiheuttamien kuljetusten käyttämille reiteille. Liikenteellisten vaikutusten tarkastelussa tulee huomioida kaikki liikennemuodot sekä liikenteen aiheuttamat vaikutukset kuljetusreittien varrella asuville asukkaille.

Selvityksessä on esitetty liittymät alueelle valtatieltä 8 ja seututieltä 673. Valtatie 8 kuuluu Liikenneviestintäministeriön asettaman asetuksen mukaiseen pääväyläverkkoon, jolla lähtökohtaisesti on liittymäkielto. Liittymäkiellosta poikkeaminen edellyttää joko tiesuunnitelmaa tai liittymälupaa. Lupa-harkinnassa, joka koskee myös olemassa olevien liittymien käyttötarkoituksen muutosta, varmistetaan runkotien palvelutasotavoitteiden toteutuminen, minkä takia liittymälupahakemuksessa tulee perustella hyvin liittymän tarve. Esitetty metsäautotien liittymä muodostaa nelihaaraliittymän Grandlidsvägenin kanssa, joten liikenneturvallisuuden takia liittymät tulee todennäköisesti porrastaa. Hanketoimijan on syytä olla hyvissä ajoin yhteydessä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueeseen liittymän parantamiseen liittyen. ELY-keskuksella ei ole mahdollisuutta osallistua mahdollisten parantamistoimenpiteiden kustannuksiin.

Muilta osin esitetty suunnitelma liikenteellisten vaikutusten arvioinnista vaikuttaa riittävältä.

Åsikter / Mielipiteet:

Åsikt /Mielipide 1 (9 underskrifter/allekirjoitusta)

Vi anser att kraftverken kommer för nära bebyggelsen i Öster Yttermark. Men hänvisning till boende i närheten andra vindkraftsparker som störs av lågfrekventa ljud och buller kräver vi längre avstånd till bebyggelsen. Vi hör ljud från Kalaxparken både utomhus och inomhus trots det avsevärt längre avståndet än den planerade parken på Bredåsen. (Bilagor: 3 kartor och 2 artiklar).

Åsikt /Mielipide 2

Avståndet från bostäder vara så att ingen skall behöva ha ett bakgrunds ljud vid sin bostad. Det finns många olika ljud som man inte hör men är skadliga för kroppen. Bostäders värde minskar avsevärt i värde om olägenheter uppkommer av vindkraftverken. Skuggning kan ha en mycket stor störande som uppkommer i olika vinklar o tider. Höjden borde vara i förhållande till avstånd som att total höjd x 10 skall vara minimiavstånd Ex. 250m höga närmast bostad 2500m. Om man tänker på att hur tydligt det hörs från vindkraftverken i kalax på i yttermark o deras avstånd hur blir det då med kraftverk på mindre avstånd. I överark verkar det som ljudet skall vara mera än beräknat.

Det finns en naturligtvattenkälla vid svinberget vars vatten är friskt o gott dess tillrinningsområde borde lämnas orört Ex. 1,5 - 2,0 km i filtreringsområdesriktning. Fladdermöss har övervintringsplats ett stycke norr om området dessa har känslig hörsel. Deras jaktområde sträcker sig säkert nästan över hela planeringsområdet. Fågellivet på naturaområdet intill området kommer att störas av både ljud o skuggor. Att naturaområdet ligger utanför planområdet betyder inte att det inte påverkas. Med byggnad på skogsmark medför mera snabbt avrinnande vatten som försurar längs

vattendragen. Om kommunen godkänner att vindkraftsparken byggs bör det säkerställas att inte några privata eller bolag belastas med hälsoolägenheter, verksamhetsbegränsningar eller värde-minskningar på fastigheter. Om så sker bör finnas en garanti som täcker samtliga kostnader.

Åsikt /Mielipide 3

Som anhörig till invånare i Svartbäcken anser jag att den planerade vindkraftsparken på Bredåsen enligt nuvarande generalplan planeras alldeles för nära befolkningens bostäder! Bostadshus befinner sig nu 1-2 kilometer från närmaste planerade vindkraftverk. Detta misstag får inte ske! Vi kunde ju alla läsa i VBL hur invånare som hade vindkraft som granne på annan ort led av konstanta bullerljud dag som natt. Närpes stad kan inte medvetet utsätta sina invånare för detta övergrepp. Se till att vindkraften placeras minst 3 km från närmaste bostadshus! Allt annat vore skamligt.

Det är inga korta perioder som invånarna i Svartbäcken kommer att lida om vindkraften byggs så nära deras bostäder som nu planeras, det handlar om flera tiotals år! Invånarnas trivsel är inget som bör nonchaleras, och pengar bör aldrig få företräde framom hälsa. Närpes stad har som känt inga problem med ekonomin, och det borde väl således inte heller finnas någon betydande orsak till att bygga alla dessa 43 eller 44 vindkraft då kommunen redan bidragit till klimatet ganska tillräckligt. Sett från riksåttan i Närpes är hela landskapet redan ockuperat med vindkraft! Åtminstone borde Närpes stad således ha "råd" att minska antalet turbiner och säkerställa ett vettigt avstånd till bebyggelse.

Jag tycker också att placeringen av vindkraft på Vargbergets leder är oerhört ogenomtänkt. Ska vi verkligen ta ett medvetet val att förstöra ett så populärt rekreationsområde? Vi behöver ju inte tro att verksamhet som utövas på området i nuläget kommer att kunna fortsätta på samma sätt om vindkraft byggs enligt nuvarande plan - vindkraft planeras ju i direkt anslutning till leder och självfallet kommer inte dessa kunna användas längre då vindkraftsverken är på plats. Med tanke på att Närpes består av en hel del skog borde det inte vara svårt att hitta en mer lämpad plats för vindkraft - om det absolut måste byggas mer. När ska Närpes stad inse att vi bidragit tillräckligt?

Åsikt /Mielipide 4

Jag motsätter detta vindkraftverk starkt pga bullernivån för oss som bor nära och den fina naturen som vi har här. Är ju verkligen helt fel plats med tanke på alla naturstigar som finns här, där man vill se naturen och inte stora vindkraft. Det finns säkert mycket lämpligare platser för detta. Hälsningar från Svartbäck.

Åsikt /Mielipide 5

Jag vill framföra att jag är starkt EMOT Bredåsens vindkraftspark.
Orsakerna: Jag vill inte bo på ett stort industriområde som naturen förvandlas till. Det är ett alltför stort ingrepp i naturen. Många arter är idag hotade. Där finns väldigt mycket. Som amatör naturfotograf känner jag mycket bra till området. Jag har även skog där med tillhörande skogskoja. Många fåglar och inte minst insekter, som minskar och är ett växande problem, dödas av vindkraftverken. Bifogar en länk.

Mycket finns att läsa på nätet i ämnet. <https://www.expressen.se/nyheter/klimat/1-200-ton-insekter-dor-vid-tyskavindkraftverk-per-ar/> Av dom stora fåglarna finns häckande Berguv och slaguggla. Tranor. Jag kräver en sann och riktig konsekvensbedömning. Vi ska denna gång beakta naturen på riktigt. Jag bor i Norrnäs och vistas mycket i Kalax park området. Även där finns tex Berguv. Jag följer med läget och kommer att rapportera hur det gick för dem. Snart är det vår. Är det tyst där nu?

Åsikt /Mielipide 6 (6 underskrifter/allekirjoitusta)

En varierande energiproduktion behövs varav vindkraft är en del. Däremot bör man också ta lärdom av de erfarenheter och kunskap som finns. Enligt vad som framkommit i media den senaste tiden räcker inte avståndet på 1-2km från bostadshus. I Europa där man har längre erfarenhet av vindkraft pratar man på vissa ställen (t ex Tyskland) om att avstånd på minst 10 gånger höjden från vindkraftverken behövs. Enligt den plan som finns för Bredåsens vindkraftspark är det ca 70 personer som bor 1-2km från möllorna.

Vargberget är ett mångsidigt rekreationsområde som byggts upp av talkokrafter under flera generationer. Här samlas folk från hela Närpes och även utifrån för att röra på sig, tävla och koppla av. Förvandlas den fina naturen kring Vargberget till ett industriområde försvinner också mycket av den välbehövliga roen i naturen som många behöver och söker efter idag för att må bra. I området finns också längre motionsspår/vandringstigar som Bredåsspåret och Goljat leden som blir förstörda av att hamna mitt i ett industriområde.

Vi klarar oss inte enbart med vindkraft andra energiproducenter behövs. I Närpes har redan mycket mark ställts till förfogande för vindkraften. Finland är stort och glesbebyggt här finns utrymme att bygga vindkraft på avstånd från bebyggelse.

En vindkraftspark är en stor investering som står kvar i många år framöver oavsett eventuella olägenheter. Därför bör beviljandet av parken ta hänsyn till den erfarenhet som redan finns av vindkraftverk. Det borde vara Närpes stads skyldighet att se till alla invånares välmående. Vi hoppas kunna bo kvar i vårt hus i Yttermark och också att det ska finnas utrymme för nya generationer att stanna kvar i Närpes om de så vill.

Åsikt /Mielipide 7 (2 underskrifter/allekirjoitusta)

Med anledning av planerna för Bredåsens vindkraftspark vill vi påpeka följande saker. Det har under en lång tid satsats otaliga talkotimmar på att göra Vargberget till ett fint rekreationsområde med möjligheter för både motionärer, tävlingsinriktade ungdomar. En oas för familjer att få vara i naturen och lugnet när samhället blir allt mera stressigt och viktig del för den mentala hälsan som inte går att köpa för pengar. Tänker på de människorna som skall bo 1 till 2 km från möllorna med dess oljud. Tänker också på nästa generation vill de bygga och bo på ett industriområde eller väljer de bort Närpes? Vill att Närpes skall fortsätta vara en trivsamt kommun att bo i. Pengar är inte allt fast de är viktiga, hälsan går inte att köpas. Så bygg vindmöllor en bit bort och inte på någons bakgård.

Åsikt /Mielipide 8

Jag har med bestörtning följt med vad som händer i Närpes och byggandet av gigantiska vindkraftsparker nära bosättningen. Jag tror inte att någon är emot vindkraft men måste verkligen hela Närpes fyllas med dessa industriparker nära befolkningen kan man fråga sig.

Igår var det en solig vinterdag och nästan vindstilla. Så vackert och fridfullt. Jag och min man tog en tur genom Kalax vindkraftspark. Vi stannade bilen med jämna mellanrum och lyssnade på det malande ljudet. Det var inte alls någon njutning för örat och inte heller området är längre vackert. Min man och jag är väldigt lyckligt lottade som fick starta bilen och åka hem till tystnaden i Kåtnäs. Jag rekommenderar verkligen att alla ska åka till Kalax eller Övermark och lyssna på hur det låter, känns och hur det ser ut. Tänk vad hemskt för människor som bor i närheten. De kanske redan har eller kommer sannolikt att få sömnsvärigheter eller andra problem. Nu blir det snart vår och man vill öppna fönster och lyssna på alla flyttfåglar. Den möjligheten har nog inte de som har en mölla 1-2km från huset.

Tänk att aldrig få lyssna på tystnaden hemma på egen gård utan 24h i dygnet malar möllan på. Om de som drabbas vill sälja sina hus och mark och flytta bort så har det skett en stor värdeminskning.

Parken som planeras på Bredåsen är gigantisk och jag tror att ingen ens kan föreställa sig vad som planeras. • Jag hoppas verkligen att någon har tagit sig tid och diskuterat med människorna ca 75st som bor i något av de 55 hushållen som berörs.

- Att någon har berättat att de kommer att höra malande ljud i 24h i dygnet. De kommer aldrig att höra tystnaden.
- Att någon berättat att det kommer att bli störande skuggbildningar.
- Att det blir en stor värdeminskning på hus och mark.
- Att hela området kommer att ändra utseende.

Har någon funderat på vad det blir det med friluftslivet som finns på Vargberget. Blir det trevligare och mera attraktivt med vindkraftsparken som granne. Detta kan man läsa på Närpes stads hemsida: Vargbergets fritidscentrum: En plats för friluftsliv, träning och avkoppling. Ni får inte glömma att det är upp till stadens tjänstemän att se till invånarnas bästa.

Åsikt /Mielipide 9

Jag har absolut inget emot vindkraft, tvärtom, det är en nödvändig del i vår strävan till att få bort smutsiga energikällor och få en renare miljö, både lokalt och globalt. Men, i denna strävan till att få renare miljö, ska vi inte offra den rena och lugna miljö vi har på våra rekreationsområden och boplatser. Jag anser att Bredåsens vindkraftspark i nuvarande form blir för stor och kommer för nära både boplatser och rekreationsområden. Vargberget med otaliga möjligheter till motion och rekreation, är en viktig oas för invånarna i Närpes, både när man söker lugn och motion, vilka båda är viktiga för både den fysiska och mentala hälsan. Också den längre Goljatleden och flera vindskydd och grillplatser kommer att ringas in av vindkraftverken. Skogarna på och runt Bredåsen är också mycket populära bäroch svampskogar och besöks mycket flitigt, inte bara av Yttermarkbor. Nej, vi kan inte rädda varje enskild persons favoritträd och ja, vissa uppoffringar måste vi göra för att rädda framtidens energibehov, men vi behöver hålla vindkraftsparkerna på ett tillräckligt avstånd från viktiga rekreationsområden och boplatser.

Åsikt/Mielipide 10 (2 underskrifter/allekirjoitusta)

Angående Bredåsens vindkraftspark som planeras öster och norr om Svartbäck anser vi att vindkraftsparken kommer att störa boendetrivselsn exceptionellt mycket i den lugna och relativt orörda naturen. Överlag anser vi att vindkraft inte ska placeras på områden som ligger så nära bebyggt område som denna vindkraftspark gör, utan att dylika vindkraftsparker bör placeras i skog långt från bebyggelse.

Vi förordar Alternativ 0 där Bredåsens vindkraftspark inte byggs. Om detta inte är möjligt yrkar vi på att inget vindkraftverk ska byggas närmare än 2 kilometer från närmaste hus (både fasta bostäder och fritidsbostäder), inklusive det hus som ligger på själva vindkraftsområdet i slutet av Svartbäckvägen. Även om det sistnämnda huset nu är obebott, ska dess framtida användning inte förhindras av vindkraftsparken. Vi anser också att de vindkraftverk som eventuellt byggs bör vara lägre än 270 respektive 290 meter. En totalhöjd på maximalt 230 meter är mer än tillräcklig. Detta för att någorlunda minimera så mycket som möjligt av olägenheterna för omgivningen. Olägenheterna för närinvånarna är främst olägenheter i form av skuggor, reflexer (sk. blinkeffekter eller rörliga skuggor) och buller, men även olägenheterna för landskapet kommer att vara betydande, framför allt eftersom området där vindkraftverken ska byggas är högre än det omgivande landskapet.

Med anledning av ovan nämnda anser vi första hand följande:

1. Alternativ 0 förverkligas.

I andra hand anser vi följande:

1. I Alternativ 1 ska de två vindkraftverk som ligger närmast Svartbäckvägen parallellt med vägen avlägsnas ur planen, liksom det vindkraftverk som ligger närmast det hus som finns på vindkraftsområdet i nordlig riktning från Svartbäckvägen. De återstående vindkraftverken ska ha en maximal höjd på 230 meter.

2. I Alternativ 2 ska de tre vindkraftverk som ligger närmast Svartbäckvägen parallellt med vägen avlägsnas ur planen, liksom det vindkraftverk som ligger närmast det hus som finns på vindkraftsområdet i nordlig riktning från Svartbäckvägen. De återstående vindkraftverken ska ha en maximal höjd på 230 meter.

I tredje hand anser vi följande:

1. Alla sådana vindkraftverk som ligger närmare än 2 kilometer till en fast bostad eller fritidsbostad (inklusive det hus på planeringsområdet som ligger 0,6 kilometer från närmaste planerade vindkraftverk) ska avlägsnas ur planen. De återstående vindkraftverken ska ha en maximal höjd på 230 meter. Detta bör inkluderas i MKB-beskrivningen som ett projektalternativ, Alternativ 3.

Trafik

Ifall trafik i någon del av byggskedet går längs Svartbäckvägen bör den statliga vägen grundförbättras. Vägen tål i nuläget knappt den tunga trafik som går längs vägen till sandtåkt. Det bör observeras att vägen är en återvändsgränd. För eventuella trafikkonsekvenser av specialtransporter under byggtiden, till exempel längs Karlavägen, önskar vi att inrättas en särskild webbsida med tidtabeller för specialtransporterna, så att invånarna längs Svartbäckvägen och Svartbäck Östra kan planera sina resor, det i synnerhet eftersom Svartbäckvägen är en återvändsgränd.

Framtida nedläggning av vindkraftsparken

Vid en framtida nedläggning av vindkraftsparken ska de tydligt framgå av bygglovets att den projektansvarige ska stå för bortförskaffning av hela vindkraftverket, inklusive fundament, som vi anser ska rivas.

Säkerhet

Med anledning av att två vingar lossnade vid Ömossa vindkraftspark på tre veckor (<https://svenska.yle.fi/artikel/2020/09/25/tva-vingar-har-lossnat-pa-tre-veckor-vid-omossa-vindkraftpark-det-ar-fullstandigt>), något som vi anser är helt oacceptabelt, kräver vi en utredning av vad dylika olyckor skulle innebära på detta område, bland annat för jakt och friluftsliv och för dem som bor närheten. Vi kärver garantier på att dylika olyckor inte kan inträffa på detta område. På grund av placeringen mellan Vargberget och Goljatberget kan vi ha väldigt intensiva åskoväder på detta område.

Buller

Bullemätningar bör göras vid kraftig vind när alla vindkraftverk är i drift, inte under eventuella lugna förhållanden som gynnar den projektansvarige.

Konsekvenser för människor

Vi anser att människorna som bor i närheten av den framtida vindkraftsparken kommer att påverkas oskäligt mycket av parken. Vi har helt enkelt valt att bo på denna plats tack vare lugnet. Det är inte vårt val att bo nära en industri. Med tanke på konsekvenser för människor (framför allt buller) som inrapporterats av de boende i närheten av Hedets vindkraftspark i Övermark (bl.a.

<https://www.sydin.fi/Artikel/Visa/382882>), anser vi att en gräns på 2 kilometer är ett absolut minimum för avstånd mellan kraftverk och närmaste hus.

På sidan 18 i Programmet för deltagande och bedömning (PDB), som även inkluderar MKB-programmet, nämns följande: "I planens planbestämmelser kan man enligt detta ange detaljerade villkor för vindkraftsverkens förläggningsplatser och byggnadslösningar för att förhindra att människorna och områdets natur påverkas (bl.a. fridlysningsstadgandena i 39 § NVL)." Vi hoppas att denna mening iakttas och att vindkraftverken därför placeras på minst 2 kilometers avstånd från närmaste hus, som en del i att förhindra att människorna (invånarna) påverkas. Människor kommer ändå att påverkas, men detta är det minsta avstånd som kan tänkas för att man åtminstone ska försöka minimera påverkan på människor.

I PDB/MKB konstateras följande på sidan 47: "Konsekvenser för människorna: Influensområdet bedöms vara koncentrerat till cirka 3 kilometers avstånd från vindparksområdet (till exempel i fråga om konsekvenser för landskapet, bullerpåverkan och rörliga skuggor)" och på sidan 56 "Då solen skiner bakom vindkraftverken uppkommer blinkande ljus och skuggor. Då ger de roterande

rotorbladen upphov till rörliga skuggor som beroende på vindkraftsverkets storlek, läge och solstrålarnas vinkel kan nå 1-3 kilometer från vindkraftverket” samt sidan 57 ”Konsekvenser som berör människorna granskas i synnerhet i vindkraftsparkens närområde inom cirka 3 kilometers avstånd från kraftverken”. Med anledning av detta vore det optimala att inte placera vindkraftverk närmare än 3 kilometer från närmaste hus/bebyggelse för att så långt som möjligt undvika konsekvenser för människor. Om detta inte är realistiskt bör åtminstone ett avstånd på 2 kilometer iakttas, vilket borde anses vara ett minimum. På detta område är det heller ingen omöjligheter att tillämpa ett minimiavstånd på 2 kilometer.

Angående sidan 58 i PDB ”Enligt rekommendationen borde vindkraftverk inte placeras på mindre än fem kilometers avstånd från Meteorologiska institutets väderradar” kan man dessutom dra slutsatsen att Meteorologiska institutets väderradar är viktigare än invånarnas boendetrivsel, eftersom det avståndet är satt till 5 kilometer, medan avståndet till bosättningen kan vara mindre än 2 kilometer. Detta är ännu en orsak för oss att anse att avståndet till närmaste hus inte får vara mindre än 2 kilometer och allra helst 3 kilometer.

I PDB vill man gärna framhålla att Svartbäck är en s.k. ”småby”. En del av befolkningen längs Svartbäcksvägen räknas till Karlå, men det bor ändå sammanlagt cirka 44 personer längs Svartbäcksvägen och Svartbäck Östra. Den sammanlagda befolkningen i Svartbäck och Karlå överstiger således 44 personer. Vi anser att dessa två byar gott kan räknas samman, för att få en bättre bild av hur många i närheten som påverkas av vindkraftsparken. I synnerhet befolkningen längs Svartbäcksvägen och Svartbäck Östra upplever sig själva som en helhet och kan också ses som en sådan. Som en ytterligare konsekvens befarar vi att fastigheternas värde kommer att påverkas av projektet.

Ytterligare anser vi att en enkät bör genomföras för att utreda konsekvenserna för människor. Enkäten bör åtminstone skickas till alla invånare längs Svartbäcksvägen, Svartbäck Östra samt i Karlå och Österskogen.

Dataförbindelser

Vi anser att goda dataförbindelser är av yttersta vikt för den näringsverksamhet som förekommer i Svartbäck. Första undertecknare arbetar hemma inom sina firma. Med tanke på att det behövs goda dataförbindelser för arbetet, vilket bland annat innebär att vara uppkopplad på kunders servrar, anser vi att detta ska beaktas i planeringen. Vårt hushåll har dessutom TV via antenn och Svea-TV och önskar att tv-signalen inte ska påverkas.

Fornminnen

Vi önskar att eventuella fornminnen, såsom jungfrudans, ska beaktas i tillräcklig grad i bedömningen. Tillräckliga säkerhetsavstånd till dessa bör beaktas. Vi hoppas också att det i MKB-beskrivningen ska framkomma vilka de kända fornminnena är, in enbart var de ligger.

Rekreation

I PDB nämns inte badstrand på Vargbergets område.

Jakt är en stor rekreation på området. Finby slakthus finns vid Svartbäcksvägen och en del av skogen där vindkraftsparken planeras hör till Finby. Även Finby jaktåta finns på det planerade området. Finby har inte många sammanhängande skogar och vi anser att det lilla som finns nu kommer att splittras ytterligare. Detta är en av de stora orsakerna till att Alternativ 0 är det bästa alternativet. Med tanke på hjortdjurs- och småviltsjakt som bedrivs vintertid, undrar vi vilka säkerhetsavstånden är till vindkraftverken med tanke på risk för att is lossnar från rotorbladen? Vi befarar att jaktmarkerna inskränks oskäligt mycket vintertid.

Grundvatten

Vi hoppas att i synnerhet grundvattenområdet Lilla Vargberget ska beaktas och inga vindkraftverk placeras ens i närheten av detta område. Särskilt bör avrinningen till området beaktas.

Fauna

Som bekant finns det tjäder på området och populationen är inte särskilt stor i detta område. Fladdermöss förekommer på gårdsplanerna. Vi har även under många observerat duvhök i närheten av vårt hus och en björn har observerats i skogen.

Berguv (enligt webbtjänsten för Rödlistan starkt hotad) förekommer på området. Senaste observation av berguven gjordes vid fritidshuset som ligger ungefär vid torsdagen den 7 januari 2021 kl. 9.05. Bild bifogas nedan. Vi anser att berguv bör inkluderas i fågelutredningarna och framför allt att boet bör hittas. Enligt PDB/MKB (s. 51) kartlades ugglorna på vårvintern: "Då gjorde kartläggaren rundor längs området skogsbilvägar och stannade regelbundet för att lyssna efter ugglornas läten." Vi anser att denna metod inte är tillräcklig för att utreda ugglornas och framför allt berguvens förekomst på området, utan att mer ingående utredningar, framför allt av om berguven har ett bo på området, bör utföras i terrängen. Vanligt förekommande flyttfåglar hos oss är tranor och svanar. Fåglarna brukar rasta på närliggande åkrar.

På sidan 41 PDB konstateras: "I utredningen "Förnybara energikällor och deras placering i Österbotten" är Bredåsen hänförd till klass B. I utredningen konstateras att man i den fortsatta planeringen måste försöka minimera konsekvenserna för bosättningen och fågelbeståndet (...)" Med anledning av samverkan med andra projekt, däribland Norrskogen-Hedet och det vindkraftsområde som planeras i Östermark, anser vi att Bredåsens vindkraftspark borde strykas helt (Alternative 0). Det finns tillräckligt med planer på vindkraftsparker utan detta projekt och även med tanke på fågelbeståndet (både flyttfåglar och stannfåglar) anser vi att detta projekt gott kan strykas ur planerna.

Fortsatt planering

I MKB-beskrivningen (den fortsatta planeringen) önskar vi att vindkraftverken ska numreras, så att det är lättare för oss att peka ut exakt vilka vindkraftver vi avser. Vi vill även påpeka att även bilderna bör och översättas i PDB/MKB.

Bild: Berguv i toppen av trädet framför fritidshuset. Tidpunkt 7.1.2021 kl. 9.05.

Åsikt /Mielipide 11

Jag är delägare i ett dödsbo som äger mark där Bredåsens vindkraftpark är tänkt att komma. Jag är helt emot denna vindkraftverk det är en totalt olämpligt område att sätta upp massor med "plåtkråkor" i. Detta är en fin naturskönt område där många människor rör sig året om. Där finns goljtleden som folk går, cyklar och skidar på till Goljatberget. Detta är en vandringsled som används väldigt flitigt. Ska dessa människor vara rädda nu för att maskiner, vingar och istappar ska skada dem?! Sen har vi vår jungfrudans som även den är väl besökt. Den har jag besökt med en hel skolklass och barnen är intresserad av vad det finns för arv i vår natur.

Vi har ju också vår björn där. Skall han måstas flytta nu? Han förstår sig absolut inte på vindmöllor. Vad händer när han flyttar kommer han närmare bebyggelse? Tycker att björnen skall få ha sitt eget revir utan att vi människor hela tiden förstör för våra djur. Även hjortron finns där och andra bär och svampar som plockas av oss människor. Har det undersökt ifall det finns andra små djur.... som blir utan sin ro och hem? Jag har valt att bo i Närpes pga av vår närhet till naturen och skogen. Snart kan man inte ta en bild av solnedgången eller något annat naturfenomen utan att få en vindmölla på bilden. Sätt alla möllor på en och samma plats och sprid inte ut dem runt hela Närpes. Nu har vi i Pjelas, Kalax och Övermark. Håll möllorna på dessa platser det räcker nu.

Åsikt /Mielipide 12

De fyra eller fem vindkraftverk som enligt planerna planeras närmast Öster-Yttermark och riksåttan bör flyttas betydligt längre österut bort från bebyggelsen främst p.g.a ljudet från kraftverken. Det finns gott om rum längre bort.

Åsikt /Mielipide 13

Jag vill framföra några synpunkter om Bredåsens vindkraftpark Jag tycker det är väldigt trist att vindmöllorna på Bredåsen kommer så nära Närpes enda riktiga rekreationsområde Vargberget. Vargberget med dess omgivningar är ett ställe där folk från alla byar i Närpes samlas för olika aktiviteter under årets alla årstider. Talkoandan förenas från alla byar. Fina naturleder för vandring, löpning, terrängcykling. Rikligt med bär och svamp, fina skidspår, bra orienteringskartor och framförallt ett ställe där man kan koppla av med hela familjen för att komma bort från vardagens stress.

Det har under en lång tid (50 år) investerats många talkotimmar på att göra Vargberget och dess omgivning till det fina stället det nu är. Vargberget med dess möjligheter kommer att finnas kvar, men den fina skogsmiljön i närheten förvandlas nu till ett industriområde. Visst behövs förnybar energi, är inte mot det. Men vi förlorar den fina miljön om det kommer över 40 möllor där. Upplever också att rätt många fast boende finns inom kort radie från vindkraftparken. Vi får aldrig tillbaka den fina miljön. Går det inte att placera vindkraftparken längre norrut? Skatteinkomster kommer staden att få, men vad är vi beredda att offra för pengar? Hur tänker staden/aktörerna kompensera invånarna i Närpes att de går miste om denna unika miljö?

Åsikt /Mielipide 14

Vi bor i Yttermark. Enligt den presenterade delgeneralplanen så kommer de närmaste planerade vindkraftverken att byggas endast ca 1,5 km från vår gård. Med hänvisning till de bullerproblem som uppstått vid andra redan byggda vindkraftsparker med mindre turbiner så är kraftverken vid Bredåsen planerade alltför nära bebyggelse. Speciellt med tanke på att de planerade vindkraftsverken är så stora att de inte ens finns tillgängliga på marknaden ännu. Vi kräver att de tre kraftverk som finns planerade mellan Riksåttan och Karvamossen ska tas bort eller flyttas till östra sidan av den planerade parken. Överlag så önskar vi även att hela parken planeras med omsorg för invånarna i området, och att inga kraftverk placeras närmare än 2,5 km från bosättning.

Åsikt /Mielipide 15 (2 underskrifter/allekirjoitusta)

Jag tackar för möjligheten att lämna in åsikter och utlåtanden angående programmet för deltagande och bedömning av Bredåsens vindkraftsparkprojekt. Jag uttalar mig i egenskap av markägare på det planerade vindkraftsparkområdet, och boende på Svartbäck östra-vägen den bosättning som ligger allra närmast de planerade vindkraftsverken.

Jag önskar inledningsvis säga att jag stöder utvecklingen av vindkraft, som en hållbar energikälla, inklusive i det område som berörs av den föreslagna vindkraftsparken. Med hänvisning till bedömningen av den planerade vindkraftsparkens inverkan på människors levnadsförhållanden och livsmiljö väddar jag dock till beslutsfattare och ansvariga för den planerade vindkraftsparken att noggrant överväga den exakta placeringen av enskilda vindkraftverk för att minimera olägenheterna — framförallt buller — för den närliggande bosättningen. Jag anser jag det vara speciellt viktigt att a) beakta de osäkerhetsmoment som föreligger vad gäller hur bullermodelleringar motsvarar den faktiska påverkan i praktiken, under växlande vind- och andra väderomständigheter och ett klimat i förändring och att b) använda rejäla säkerhetsmarginaler när gränsvärden för bullerbesvär tillämpas, istället för att placera enskilda kraftverk så nära bostadshus som möjligt under i nuläge gällande bestämmelser. I det här avseendet är det också skäl att fästa speciell uppmärksamhet vid de planerade vindkraftverkens exceptionella storlek och styrka jmf. med tidigare uppförda vindkraftverk i Närpes med omnejd (medräknat den vindkraftspark som håller på att färdigställas i Kalax och som består av enheter med en totalhöjd på 230 m och en kapacitet på 4,3 MW jmf, med enheter med en totalhöjd på 270-290 m och en kapacitet på 5-10 MW i den nu planerade parken), vilket ger skäl att anta att den negativa påverkan ifråga om buller/andra konsekvenser kommer att vara större.

Samtidigt som de negativa hälsoeffekterna av buller är väl kända och vindkraftsbuller specifikt har påvisats försämra sömnkvaliteten har forskning också visat att bullret från vindkraftverken är underskattat och att en betydande andel av de som bor nära vindkraftverk upplever sig varajhuller\$torða även när ljudet understiger de gällande finländska gränsvärdena. Undersökningar har

vidare påvisat väsentliga fluktuationer i ljudnivåerna från vindkraftverk under olika tider på dygnet och att de standardmätmetoder som nu används inte tillräckligt väl fångar upp lågfrekvent ljud- och amplitudmodulationsegenskaper av vindkraftsbuller trots att den växande storleken på vindkraftverk resulterar i att det alstras proportionellt mer lågfrekvent buller.

Klagornål framförda angående andra nyligen uppförda vindkraftverk i vår region vittnar också om att i nuläge tillåtna bullergränsvärden ofta inte överensstämmer med den faktiska upplevelsen hos personer bosatta allra närmast kraftverken och vissa finländska kommuner har fattat beslut om geografiska minimiavstånd mellan vindkraftverk och bostäder (t.ex. två-tre kilometer) för att: minimera buller och andra besvär för boende.

Av de ovan anförda anledningarna, och för att säkerställa att det planerade vindkraftsprojektet på Bredåsen kan bidra till en hållbar utveckling och lokalbefolkningens välmående på alla plan ber jag beslutsfattare och ansvariga att: som en minimiåtgärd utesluta eller omlacera de två kraftverk som nu föreslås bli placerade allra närmast Svartbäck östra-bebyggelsen under båda de projektalternativ som framlagts, vilket är en åtgärd som torde vara fullt genomförbar utan betydande konsekvenser för projektet, den inkomstgenererande aspekten av den planerade parken eller den förväntade totala energiproduktionsnivån; se till att alla kraftverk som ingår i den planerade vindkraftsparken uppförs på ett sådant avstånd från närmaste bostadshus som omfattar en rejält tilltagen säkerhetsmarginal utöver det avstånd som bedöms vara möjligt i enlighet med utförda modelleringar och nationella gränsvärden för buller och andra olägenheter (jmf. de säkerhetsavstånd som införts i andra kommuner); och åta sig att använda alla de tekniska lösningar som nuläge finns för att minska effekterna av buller, rörliga skuggor och andra olägenheter genererade av vindkraftverken när de väl tagits i bruk (såsom programmerande av vindkraftverken så att de stannar vid kritiska tidpunkter för buller och rörliga skuggor) och att regelbundet utföra oberoende kontrollmätningar av bullernivåer och annan negativ inverkan av vindkraftverken och att i skyndsam ordning åtgärda uppdagade brister och problem, också med beaktande av ändrande riktvärden och bestämmelser.

Tack på förhand för att ni beaktar den här åsiktsanmälan under den fortsatta planeringsprocessen och vid bedömningen av projektets konsekvenser för människornas levnadsförhållanden och välmående. (Bilaga: Översikt om riktlinjer, forskning och buller erfarenheter.)

Åsikt /Mielipide 16

Jag tackar för möjligheten att lämna in åsikter om programmet för deltagande och bedömning gällande delgeneralplanen för Bredåsens vindkraftsparkprojekt. Jag uttalar mig i egenskap av markägare på det planerade vindkraftsparkområdet, och boende på Svartbäck östra-vägen -- den bosättning som ligger allra närmast de planerade vindkraftverken.

Jag vill först säga att jag stöder utvecklingen av vindkraft, som en hållbar energikälla, inberäknat i området för den föreslagna vindkraftsparken. Med hänvisning till bedömningen av den planerade vindkraftsparkens inverkan på människors levnadsförhållanden och livsmiljö väddar jag dock till beslutsfattare och ansvariga för den planerade vindkraftsparken att noggrant överväga den exakta placeringen av enskilda vindkraftverk för att minimera olägenheterna — framförallt buller — för den närliggande bosättningen.

Jag anser att det är speciellt viktigt att beakta de osäkerhetsmoment som föreligger ifråga om hur bullermodelleringar motsvarar den faktiska påverkan i praktiken (se mer nedan) och att använda rejäla säkerhetsmarginaler när gränsvärden för bullerbesvär tillämpas, istället för att placera enskilda kraftverk så nära bostadshus som möjligt under i nuläge gällande bestämmelser. I det här avseendet är det också skäl att fästa speciell uppmärksamhet vid de planerade vindkraftverkens exceptionella storlek och kapacitet jämfört med tidigare uppförda vindkraftverk i Närpes med omnejd (medräknat den vindkraftspark som håller på att färdigställas i Kalax och som består av enheter med en totalhöjd på 230 m och en kapacitet på 4,3 MW jmf. med enheter med en totalhöjd på 270-290 m och en kapacitet på 510 MW i den nu planerade parken). Det här ger skäl att anta att den negativa påverkan i form av buller/andra olägenheter kommer att vara större för närboende.

De negativa hälsoeffekterna av buller är väl kända och vindkraftsbuller har specifikt kopplats till försämrad sömnkvalitet. Samtidigt har forskning visat att bullret från vindkraftverk är underskattat och att en betydande andel av de som bor nära vindkraftverk upplever sig vara bullerstörda även när ljudet understiger de gällande finländska gränsvärdena. Jag vill också framhäva att utländska

riktlinjer för tillåtna bullernivåer från vindkraft i vissa avseenden är strängare än de som är i kraft hos oss. Undersökningar har vidare funnit väsentliga fluktuationer i ljudnivåerna från vindkraftverk under olika tider på dygnet och under olika väderförhållanden, vilka inte avspeglas tillräckligt väl i statistiska modelleringar och korttidsmätningar. Forskare har också fastställt att de standardmätmetoder som nu används inte tillräckligt väl fångar upp lågfrekvent ljud och amplitudmodulationsegenskaper av vindkraftsbuller, trots att det alstras proportionellt allt mer lågfrekvent buller när storleken på vindkraftverken ökar. I

Klagomål riktade mot vindkraftverk som tidigare uppförts i vår region visar också att de nu tillåtna bullergränsvärden ofta inte överensstämmer med den faktiska upplevelsen hos personer bosatta allra närmast kraftverken. Vissa finländska kommuner har fattat beslut om geografiska minimiavstånd mellan vindkraftverk och bostäder (t.ex. två-tre kilometer) för att minimera buller och andra besvär för boende.

Av de ovan anförda anledningarna ber jag beslutsfattare och ansvariga att:

som en minimiåtgärd utesluta eller omplacera de två kraftverk som nu föreslås bli placerade allra närmast Svartbäck östra-bebyggelsen under båda de projektalternativ som framlagts, vilket är en åtgärd som torde vara fullt genomförbar utan betydande negativa konsekvenser för projektet, den inkomstgenererande aspekten av den planerade parken eller den förväntade totala energiproduktionsnivån; se till att alla kraftverk som ingår i den planerade vindkraftsparken uppförs på ett sådant avstånd från närmaste bostadshus som omfattar en rejält tilltagen säkerhetsmarginal utöver det avstånd som bedöms vara möjligt i enlighet med utförda modelleringar och nationella gränsvärden för buller och andra olägenheter (jmf. de säkerhetsavstånd som införts i andra kommuner); och åta sig att använda alla de tekniska lösningar som i nuläge finns för att minska effekterna av buller, rörliga skuggor och andra olägenheter genererade av vindkraftverken när de väl tagits i bruk (såsom programmerande av vindkraftverken så att de stannar vid kritiska tidpunkter för buller och rörliga skuggor) och att regelbundet utföra oberoende kontrollmätningar av bullernivåer och annan negativ inverkan av vindkraftverken och att i skyndsam ordning åtgärda uppdagade brister och problem, också med beaktande av ändrande riktvärden och bestämmelser.

Tack på förhand för att ni beaktar den här åsiktsanmälan under den fortsatta planeringsprocessen och vid bedömningen av projektets konsekvenser för människornas levnadsförhållanden och välbefinnande.

Åsikt /Mielipide 17

Jag tackar för möjligheten att lämna in åsikter om programmet för deltagande och bedömning gällande delgeneralplanen för Bredåsens vindkraftsparkprojekt. Jag uttalar mig i egenskap av markägare på det planerade vindkraftsparkområdet, och boende på Svartbäck östra-vägen -- den bosättning som ligger allra närmast de planerade vindkraftverken.

Jag vill först säga att jag stöder utvecklingen av vindkraft, som en hållbar energikälla, inberäknat i området för den föreslagna vindkraftsparken. Med hänvisning till bedömningen av den planerade vindkraftsparkens inverkan på människors levnadsförhållanden och livsmiljö väddar jag dock till beslutsfattare och ansvariga för den planerade vindkraftsparken att noggrant överväga den exakta placeringen av enskilda vindkraftverk för att minimera olägenheterna — framförallt buller — för den närliggande bosättningen.

Jag anser att det är speciellt viktigt att beakta de osäkerhetsmoment som föreligger i fråga om hur bullermodelleringar motsvarar den faktiska påverkan i praktiken (se mer nedan) och att använda rejäla säkerhetsmarginaler när gränsvärden för bullerbesvär tillämpas, istället för att placera enskilda kraftverk så nära bostadshus som möjligt under i nuläge gällande bestämmelser. I det här avseendet är det också skäl att fästa speciell uppmärksamhet vid de planerade vindkraftverkens exceptionella storlek och kapacitet jämfört med tidigare uppförda vindkraftverk i Närpes med omnejd (medräknat den vindkraftspark som håller på att färdigställas i Kalax och som består av enheter med en totalhöjd på 230 m och en kapacitet på 4,3 MW jmf. med enheter med en totalhöjd på 270-290 m och en kapacitet på 510 MW i den nu planerade parken). Det här ger skäl att anta att den negativa påverkan i form av buller/andra olägenheter kommer att vara större för närboende.

De negativa hälsoeffekterna av buller är väl kända och vindkraftsbuller har specifikt kopplats till försämrad sömnkvalitet. Samtidigt har forskning visat att bullret från vindkraftverk är underskattat och att en betydande andel av de som bor nära vindkraftverk upplever sig vara bullerstörda även när

Ljudet understiger de gällande finländska gränsvärdena. Jag vill också framhåva att utländska riktlinjer för tillåtna bullemnivåer från vindkraft i vissa avseenden är strängare än de som är i kraft hos oss. Undersökningar har vidare funnit väsentliga fluktuationer i ljudnivåerna från vindkraftverk under olika tider på dygnet och under olika väderförhållanden, vilka inte avspeglas tillräckligt väl i statiska modelleringar och korttidsmätningar. Forskare har också fastställt att de standardmätmetoder som nu används inte tillräckligt väl fångar upp lågfrekvent ljud och amplitudmodulationsegenskaper av vindkraftsbuller, trots att det alstras proportionellt allt mer lågfrekvent buller när storleken på vindkraftverken ökar.

Klagomål riktade mot vindkraftverk som tidigare uppförts i vår region visar också att de nu tillåtna bullergränsvärden ofta inte överensstämmer med den faktiska upplevelsen hos personer bosatta allra närmast kraftverken. Vissa finländska kommuner har fattat beslut om geografiska minimiavstånd mellan vindkraftverk och bostäder (t.ex. två-tre kilometer) för att minimera buller och andra besvär för boende.

Av de ovan anförda anledningarna ber jag beslutsfattare och ansvariga att: som en minimiåtgärd utesluta eller omplacera de två kraftverk som nu föreslås bli placerade allra närmast Svartbäck östra-bebvggelsen under båda de projektalternativ som framlagts, vilket är en åtgärd som torde vara fullt genomförbar utan betydande negativa konsekvenser för projektet, den inkomstgenererande aspekten av den planerade parken eller den förväntade totala energiproduktionsnivån; se till att alla kraftverk som ingår i den planerade vindkraftsparken uppförs på ett sådant avstånd från närmaste bostadshus som omfattar en rejält tilltagen säkerhetsmarginal utöver det avstånd som bedöms vara möjligt i enlighet med utförda modelleringar och nationella gränsvärden för buller och andra olägenheter (jmf. de säkerhetsavstånd som införts i andra kommuner); och åta sig att använda alla de tekniska lösningar som i nuläge finns för att minska effekterna av buller, rörliga skuggor och andra olägenheter genererade av vindkraftverken när de väl tagits i bruk (såsom programmerande av vindkraftverken så att de stannar vid kritiska tidpunkter för buller och rörliga skuggor) och att regelbundet utföra oberoende kontrollmätningar av bullemnivåer och annan negativ inverkan av vindkraftverken och att i skyndsam ordning åtgärda uppdagade brister och problem, också med beaktande av ändrade riktvärden och bestämmelser.

Tack på förhand för att ni beaktar den här åsiktsanmälan under den fortsatta planeringsprocessen och vid bedömningen av projektets konsekvenser för människornas levnadsförhållanden och välmående.

Åsikt /Mielipide 18

Jag tackar för möjligheten att lämna in åsikter och utlåtanden om programmet för deltagande och bedömning gällande delgeneralplanen för Bredåsens vindkraftsparkprojekt. Jag uttalar mig i egenkap av markägare på det planerade vindkraftsparkområdet, nära släkting till flera personer bosatta på Svartbäck östra-vägen -- den bosättning som ligger allra närmast de planerade vindkraftverken — och en ofta återkommande gäst och tidigare invånare i Svartbäck.

Jag önskar inledningsvis säga att jag stöder utvecklingen av vindkraft, som en hållbar energikälla, inklusive i det område som berörs av den föreslagna vindkraftsparken. Med hänvisning till bedömningen av den planerade vindkraftsparkens inverkan på människors levnadsförhållanden och livsmiljö väddar jag dock till beslutsfattare och ansvariga för den planerade vindkraftsparken att noggrant överväga den exakta placeringen av enskilda vindkraftverk för att minimera olägenheterna — framförallt buller — för den närliggande bosättningen.

Jag anser jag det vara speciellt viktigt att beakta de osäkerhetsmoment som föreligger ifråga om hur bullermodelleringar motsvarar den faktiska påverkan i praktiken (se mer nedan) och att använda rejäla säkerhetsmarginaler när gränsvärden för bullerbesvär tillämpas, istället för att placera enskilda kraftverk så nära bostadshus som möjligt under i nuläge gällande bestämmelser. I det här avseendet är det också skäl att fästa speciell uppmärksamhet vid de planerade vindkraftverkens exceptionella storlek och kapacitet jämfört med tidigare uppförda vindkraftverk i Närpes med omnejd (medräknat den vindkraftspark som håller på att färdigställas i Kalax och som består av enheter med en totalhöjd på 230 m och en kapacitet på 4,3 MW jmf. med enheter med en totalhöjd på 270-290 m och en kapacitet på 510 MW i den nu planerade parken). Det här ger skäl att anta att den negativa påverkan ifråga om buller/andra olägenheter kommer att vara större för

närboende — ett antagande som också stöds av forskningsresultat bl.a. om ökande problem med lågfrekvensbuller med växande vindkraftverk (se mer nedan).

De negativa hälsoeffekterna av buller är väl kända och vindkraftsbuller har specifikt kopplats till försämrad sömnkvalitet. Samtidigt har forskning visat att bullret från vindkraftverk är underskattat och att en betydande andel av de som bor nära vindkraftverk upplever sig vara bullerstörda även när ljudet understiger de gällande finländska gränsvärdena. Jag vill också framhäva att utländska riktlinjer för tillåtna bullernivåer från vindkraft i vissa avseenden är strängare än de som är i kraft hos oss. Bl.a. i Sverige och Danmark används striktare gränsvärden och Världshälsoorganisationen rekommenderar en max. bullernivå under det riktvärde som nu tillämpas för vindkraftsbuller dagtid i Finland. Undersökningar har vidare funnit väsentliga fluktuationer i ljudnivåerna från vindkraftverk under olika tider på dygnet och under olika väderförhållanden, vilka inte avspeglas tillräckligt väl i statistiska modelleringar och korttidsmätningar. Forskare har också fastställt att de standardmätmetoder som nu används inte tillräckligt väl fångar upp lågfrekvent ljud och amplitudmodulationsegenskaper av vindkraftsbuller, trots att det alstras proportionellt allt mer lågfrekvent buller när storleken på vindkraftverken ökar.

Forskningen om vindkraftverkens hälsokonsekvenser fortsätter och det är sannolikt att ökande kunskaper och förståelser inom det här området kommer att påverka utformningen av riktlinjer och bestämmelser under kommande år, vilket bör hållas i åtanke vid planeringen av vindkraftverk som är tänkta att fungera under en lång tid framöver.

Klagomål riktade mot vindkraftverk som tidigare uppförts i vår region visar också att de nu tillåtna bullergränsvärden ofta inte överensstämmer med den faktiska upplevelsen hos personer bosatta allra närmast kraftverken. Vissa finländska kommuner har fattat beslut om geografiska minimiavstånd mellan vindkraftverk och bostäder (t.ex. två-tre kilometer) för att minimera buller och andra besvär för boende.

Alla de ovan nämnda faktorerna, som är dokumenterade i mer detalj i det bifogade dokumentet, framhäver betydelsen av att ta hänsyn till osäkerhetsfaktorer och tillämpa ordentliga säkerhetsavstånd vid fastställandet av den exakta placeringen av de planerade kraftverken på Bredåsen snarare än att placera enskilda enheter precis så nära intilliggande bostäder som bullermodelleringsresultaten skulle tillåta i enlighet med ikraftvarande riktlinjer.

Av de ovan anförda anledningarna, och för att säkerställa att det planerade vindkraftsprojektet kan bidra till en hållbar utveckling på alla plan ber jag beslutsfattare och ansvariga att:

- som en minimiåtgärd utesluta eller omplacera de två kraftverk som nu föreslås bli placerade allra närmast Svartbäck östra-bebyggelsen under båda de projektalternativ som framlagts, vilket är en åtgärd som torde vara fullt genomförbar utan betydande negativa konsekvenser för projektet, den inkomstgenererande aspekten av den planerade parken eller den förväntade totala energiproduktionsnivån;

- se till att alla kraftverk som ingår i den planerade vindkraftsparken uppförs på ett sådant avstånd från närmaste bostadshus som omfattar en rejält tilltagen säkerhetsmarginal utöver det avstånd som bedöms vara möjligt i enlighet med utförda modelleringar och nationella gränsvärden för buller och andra olägenheter (jmf. de säkerhetsavstånd som införts i andra kommuner); och

- åta sig att använda alla de tekniska lösningar som i nuläge finns för att minska effekterna av buller, rörliga skuggor och andra olägenheter genererade av vindkraftverken när de väl tagits i bruk (såsom programmerande av vindkraftverken så att de stannar vid kritiska tidpunkter för buller och rörliga skuggor) och att regelbundet utföra oberoende kontrollmätningar av bullernivåer och annan negativ inverkan av vindkraftverken och att i skyndsam ordning åtgärda uppdagade brister och problem, också med beaktande av ändrande riktvärden och bestämmelser.

Tack på förhand för att ni beaktar den här åsiktsanmälan under den fortsatta planeringsprocessen och vid bedömningen av projektets konsekvenser för människornas levnadsförhållanden och välmående.

Åsikt /Mielipide 19

Tycker synd om alla människor som bor runt dessa, som dessutom senare har svårt att sälja husen när de som pensionärer tänker flytta närmare centrum. Staden och Fortum är vinnare rent ekonomiskt. För markägarna får inte mycket arrende inom detta område, dessutom ett avtal utan bankgaranti. Kalax projektet ligger på 8000€ per vindkraftverk, Vilket är minst 20gänger för lågt. Så

ja hoppas verkligen Staden ser till att kolla upp vad Fortum tänker smita undan med i detta projekt. För det som är säkert sen är när dessa skall rivas, drar nog markägarna och Närpes stad det kortaste strået!

Åsikt /Mielipide 20

Vindkraftverken bör vara minst 3km från närmaste bosättning. Den nuvarande bullergränsen på 40 dB är för hög. Det har nu framkommit att 40dB på många andra ställen stör boende 1-2 km från vindkraftverk. Vi kan inte tillåta att göra samma misstag om och om igen. 76 personer bor närmare än 2km från vindkraftverken. De kommer att påverkas 24h/dygn utan att kunna välja om de vill eller inte. Har de tillfrågats vad de tycker och kommer någon att lyssna på dem? Dessa personers hus kommer även att sjunka i värde och bli svårare att få sålda. Med en totalhöjd på 330-360m över havsnivån kommer det onekligen att förändra landskapet. Invånarna i Närpes kommer att se vindmöllor vart de än tittar. Personligen tycker jag inte alls om det. Har någon frågat Närpesborna? Vargbergsområdet, goljattleden och skidspår borde absolut fredas från vindmöllor. Vi har nu under flera decennier byggt upp något unikt på Vargberget. Det området är en plats där man är ute i naturen i lugn och ro och då skall man inte behöva störas av möllor och vara rädd att skida, springa eller orientera i närheten av enormt stora möllor, som dessutom vintertid "kastar" is runt sig. Närpes Stad måste säkerställa att det finns pengar "fonderade" för att säkerställa nedmontering då möllorna är uttjänta. Det är inte alls säkert att de utländska bolagen har pengar "kvar" då möllorna skall rivas.

Åsikt /Mielipide 21

Som invånare i Svartbäcken motsätter sig undertecknad starkt att Bredåsens vindkraftpark byggs så pass nära bebyggelse som framgår i delgeneralplanens alternativ 1 och 2. I dessa två alternativ planeras vindkraft så nära som 1,3 kilometer från närmaste bostadsbyggnad och ca. 1,7 km från undertecknad. Orsaken till motsättningen är främst risken för höga bullernivåer som med stor sannolikhet kan komma att påverka invånarnas hälsa negativt. Detta bidrar tyvärr till en stark oro inför framtiden hos undertecknad och med stor sannolikhet även för andra invånare i Svartbäcken.

Närpes stad har fastställt att 40 dB är högsta tillåtna ljudnivån som stadens invånare får utsättas för av närliggande vindkraftverk. Enligt bullersimuleringar som presenterades på informationsmötet för allmänheten gällande Bredåsens vindkraftpark 9.12 ligger stor del av bebyggelsen i Svartbäcken kritiskt nära denna nivå. Under mötet framkom att 40 dB kan jämföras med stadstrafik i Helsingfors. Faktum är ju dock att Närpes är en landsbygdskommun – långt ifrån en storstad. Personligen valde jag att köpa bostad i Närpes för att jag trivs ute i naturen och framför allt för att jag vill njuta av den fullkomliga tystnad som landsbygden i Svartbäcken medför – inte för att utsättas för monotona och jobbiga ljud, vilket invånare som bor nära vindkraftparken i Ribäcken så sent som i december 2020 vittnade om i VBL (15.12). Invånarna har blivit tvungna att sova med radion på för att klara av att sova! Detta är allt annat än humant – och jag tycker oerhört synd om dessa människor som sitter fast i den här situationen.

Hemmet är för många den trygga sfären och ingen ska behöva fly från sitt hem. Dessutom anser jag att man inte kan jämföra ljud från stadstrafik med monotona ljud – oberoende av om decibelnivån är jämförbara. Monotona ljud tär på människan. På Swegon skriver Martin Ottersten, industri-doktorand på Chalmers, följande: "Det som visat sig vara extra hälsofarligt [...] är de monotona toner som ofta förekommer runt omkring oss, och som är något relativt nytt i människans evolutionära historia. Naturligt förekommande ljud, som porlande vatten, vindsus eller fågelkvitter, är alltid varierande. Men de senaste årtiondena har vi blivit allt mer omgivna av konstgjorda miljöer, fyllda av olika maskiner, vilka ger ifrån sig monotona ljud, ibland med framträdande toner. Forskning har de senaste åren visat att exponering för just toner i ljudmiljön har allvarliga konsekvenser för människokroppen på längre sikt. Ljud kan påverka autonoma och hormonella system i kroppen och Världshälsoorganisationen listar en mängd sjukdomstillstånd som kan uppstå, exempelvis ökat blodtryck, ökad hjärtfrekvens, illamående, huvudvärk, och en rad psykiska besvär, som aggressivitet och humörsvängningar. Det är alltså inte bara ljudvolymen vi bör se upp med, utan vilken typ av ljud vi utsätts för.

" Nedan följer några tankar som det planerade vindkraftprojektet på Bredåsen väcker hos mig.

- Kan Närpes stad garantera att invånarna i Svartbäcken inte kommer att lida av bullerljud på samma sätt som invånarna i Ribäcken? Kommer gränsen på 40 dD verkligen garantera detta? Personligen anser jag att en nolltolerans mot tvivel bör tillämpas när det kommer till ljudnivån.
- Vilka åtgärder kommer man från stadens sida att vidta om det vid framtida bullermätningar visar sig att riktvärdet på 40 dB överskrids?
- Utförs bullersimuleringar i planeringsskedet och bullermätningar i efterhand av oberoende aktörer? En oberoende aktör är någon som inte påverkas av utfallet – alltså någon som har noll ekonomisk vinning i projektet som helhet.
- Beaktas eventuella infraljud som invånarna i Svartbäcken kan komma att utsättas för och på vilket sätt? Hur förhåller sig Närpes stad till eventuella framtida studier gällande konsekvenser för människor som utsätts för konstant infraljud?
- Löser staden in invånarnas bostäder om invånarnas hälsa påverkas negativt av vindkraft eller om framtida studier påvisar allvarliga konsekvenser för människor som utsätts för konstant infraljud från vindkraft, alternativt om riktvärdet på 40 dB överskrids? Ingen vill köpa en bostad där man inte kan sova och undersökningar visar att värdet på bostäder minskar rejält om vindkraft placeras i närheten av dessa. Detta kommer i praktiken innebära att en eventuell försäljning av min bostad i framtiden inte är möjlig.

Dessutom anser jag att en placering av vindkraftverk så nära bebyggelse som framgår i nuvarande delgeneralplan går emot den kommunstrategi som fastställdes i stadsfullmäktige 27.5.2019. I kommunstrategin framgår följande: "Naturen är nära. Egnahemshusens stora och vackra trädgårdar i våra välmående byar bidrar till den naturliga miljön." I SWOT-analysen nämns den fina naturen dessutom som en styrka. Det visioneras också enligt följande: "Tryggt boende i natursköna, gröna och öppna miljöer utgör ett attraktivt alternativ när man väljer var man vill bo. Dessa styrkor bör utnyttjas då vi lockar inflyttare till orten." Här vill jag understryka tryggt boende och natursköna miljöer – något som inte uppfylls om vindkraft byggs så pass nära människor som nu planeras!

Enligt kommunstrategin ska staden visst satsa på förnybar energi. Men enligt mig bör detta mål inte inverka på övriga mål för människors trivsel. Jag anser att invånarnas hälsa alltid bör prioriteras oberoende av ekonomiska och klimatrelaterade fördelar, och situationer där hälsa inte kan garanteras ska alltid undvikas. Värt att påminna om är också att invånarnas hälsa och trivsel sist och slutligen också går hand i hand med ekonomiskt utfall i kommunen.

Förutom ovannämnda oro kring bullernivån kan också tilläggas att jag anser att en vindkraftpark av denna storlek precis intill Vargberget, som är huvudcenter för rekreation i Närpes, är allt annat än motiverat. I kommunstrategin nämns följande: "Exempel på natursköna områden är [...] Vargberget fritidscenter." Kan Vargbergets fritidscenter klassas som ett naturskönt område också efter att 43 eller 44 vindkraft placerats 700 meter från Vargbergets mest centrala punkt och i direkt anslutning till Vargbergets yttre leder och skidspår? Ska klimatmål inverka på kommuninvånarnas möjlighet till rekreation? Vad jag kan se kommer vindkraft byggas längs Bredspåret, Bredåsspåret, Goljatspåret och Goljatleden. I andra kommuner har man satt skyltar som förbjuder vistelse i närheten av vindkraft under vinterhalvåret på grund av risk för is som slungas ut med vindkraftens vingar – is som kan slungas flera hundra meter bort. Kan man då dra slutsatsen att dessa säkerhetsarrangemang med stor sannolikhet kommer att bidra till att befintliga motionsspår utanför Vargberget kommer att spärras av under vintern när de används som mest?

Vindkraft som källa för förnybar energi är inget jag har särskilt mycket kunskap om, och jag är således varken för eller emot vindkraft rent generellt. Jag förstår även att denna form av energi behöver etableras för att nå olika fastställda klimatmålsättningar. Men – för att detta ska accepteras av invånarna och för att detta ska kunna implementeras på ett hållbart sätt så behöver avståndet mellan vindkraft och invånarna alltid vara på en rimlig nivå! Under teknad efterlyser lyhördhet, ansvar och kompromiss från Närpes stad – de vindkraft som planeras att byggas närmast invånarnas bostadshus i Svartbäcken bör helt förkastas eller flyttas. Med detta sagt anser jag att man inte kan stirra sig blind på decibelnivåer utan att man med hänsyn till invånarna alltid tar det säkra före det osäkra och således placerar vindkraft minst 3 kilometer från närmaste bostad. På så sätt kan

etableringen av vindkraft genomförs byggd på samverkan och respekt – utan oro och hälsorisker för alla invånare i kommunen!

Bifogat en karta med placering av vindkraft på Bredåsen. Markerade vindkraft är de verk som jag för egen del begär att Närpes stad förkastar. Med önskan och förhoppningar om att åsikterna ovan beaktas i vidare planering av Bredåsens vindkraftpark. (Bilaga: en karta)

Åsikt /Mielipide 22

Som invånare i Svartbäcken motsätter sig undertecknad starkt att Bredåsens vindkraftpark byggs så pass nära bebyggelse som framgår i delgeneralplanens alternativ 1 och 2. I dessa två alternativ planeras vindkraft så nära som 1,3 kilometer från närmaste bostadsbyggnad och ca. 1,7 km från undertecknad. Orsaken till motsättningen är främst risken för höga bullernivåer som med stor sannolikhet kan komma att påverka invånarnas hälsa negativt. Detta bidrar tyvärr till en stark oro inför framtiden hos undertecknad och med stor sannolikhet även för andra invånare i Svartbäcken.

Närpes stad har fastställt att 40 dB är högsta tillåtna ljudnivån som stadens invånare får utsättas för av närliggande vindkraftverk. Enligt bullersimuleringar som presenterades på informationsmötet för allmänheten gällande Bredåsens vindkraftpark 9.12 ligger stor del av bebyggelsen i Svartbäcken kritiskt nära denna nivå. Under mötet framkom att 40 dB kan jämföras med stadstrafik i Helsingfors. Faktum är ju dock att Närpes är en landsbygdskommun – långt ifrån en storstad. Personligen valde jag att köpa bostad i Närpes för att jag trivs ute i naturen och framför allt för att jag vill njuta av den fullkomliga tystnad som landsbygden i Svartbäcken medför – inte för att utsättas för monotona och jobbiga ljud, vilket invånare som bor nära vindkraftparken i Ribäcken så sent som i december 2020 vittnade om i VBL (15.12). Invånarna har blivit tvungna att sova med radion på för att klara av att sova! Detta är allt annat än humant – och jag tycker oerhört synd om dessa människor som sitter fast i den här situationen.

Hemmet är för många den trygga sfären och ingen ska behöva fly från sitt hem. Dessutom anser jag att man inte kan jämföra ljud från stadstrafik med monotona ljud – oberoende av om decibelnivån är jämförbara. Monotona ljud tär på människan. På Swegon skriver Martin Ottersten, industri-doktorand på Chalmers, följande: "Det som visat sig vara extra hälsofarligt [...] är de monotona toner som ofta förekommer runt omkring oss, och som är något relativt nytt i människans evolutionära historia. Naturligt förekommande ljud, som porlande vatten, vindsus eller fågelkvitter, är alltid varierande. Men de senaste årtiondena har vi blivit allt mer omgivna av konstgjorda miljöer, fyllda av olika maskiner, vilka ger ifrån sig monotona ljud, ibland med framträdande toner. Forskning har de senaste åren visat att exponering för just toner i ljudmiljön har allvarliga konsekvenser för människokroppen på längre sikt. Ljud kan påverka autonoma och hormonella system i kroppen och Världshälsoorganisationen listar en mängd sjukdomstillstånd som kan uppstå, exempelvis ökat blodtryck, ökad hjärtfrekvens, illamående, huvudvärk, och en rad psykiska besvär, som aggressivitet och humörsvängningar. Det är alltså inte bara ljudvolymen vi bör se upp med, utan vilken typ av ljud vi utsätts för.

" Nedan följer några tankar som det planerade vindkraftprojektet på Bredåsen väcker hos mig.

- Kan Närpes stad garantera att invånarna i Svartbäcken inte kommer att lida av bullerljud på samma sätt som invånarna i Ribäcken? Kommer gränsen på 40 dD verkligen garantera detta? Personligen anser jag att en nolltolerans mot tvivel bör tillämpas när det kommer till ljudnivån.
- Vilka åtgärder kommer man från stadens sida att vidta om det vid framtida bullermätningar visar sig att riktvärdet på 40 dB överskrids?
- Utförs bullersimuleringar i planeringsskedet och bullermätningar i efterhand av oberoende aktörer? En oberoende aktör är någon som inte påverkas av utfallet – alltså någon som har noll ekonomisk vinning i projektet som helhet.
- Beaktas eventuella infraljud som invånarna i Svartbäcken kan komma att utsättas för och på vilket sätt? Hur förhåller sig Närpes stad till eventuella framtida studier gällande konsekvenser för människor som utsätts för konstant infraljud?
- Löser staden in invånarnas bostäder om invånarnas hälsa påverkas negativt av vindkraft eller om framtida studier påvisar allvarliga konsekvenser för människor som utsätts för konstant infraljud

från vindkraft, alternativt om riktvärdet på 40 dB överskrids? Ingen vill köpa en bostad där man inte kan sova och undersökningar visar att värdet på bostäder minskar rejält om vindkraft placeras i närheten av dessa. Detta kommer i praktiken innebära att en eventuell försäljning av min bostad i framtiden inte är möjlig.

Dessutom anser jag att en placering av vindkraftverk så nära bebyggelse som framgår i nuvarande delgeneralplan går emot den kommunstrategi som fastställdes i stadsfullmäktige 27.5.2019. I kommunstrategin framgår följande: "Naturen är nära. Egnahemshusens stora och vackra trädgårdar i våra välmående byar bidrar till den naturliga miljön." I SWOT-analysen nämns den fina naturen dessutom som en styrka. Det visioneras också enligt följande: "Tryggt boende i natursköna, gröna och öppna miljöer utgör ett attraktivt alternativ när man väljer var man vill bo. Dessa styrkor bör utnyttjas då vi lockar inflyttare till orten." Här vill jag understryka tryggt boende och natursköna miljöer – något som inte uppfylls om vindkraft byggs så pass nära människor som nu planeras!

Enligt kommunstrategin ska staden visst satsa på förnybar energi. Men enligt mig bör detta mål inte inverka på övriga mål för människors trivsel. Jag anser att invånarnas hälsa alltid bör prioriteras oberoende av ekonomiska och klimatrelaterade fördelar, och situationer där hälsa inte kan garanteras ska alltid undvikas. Värt att påminna om är också att invånarnas hälsa och trivsel sist och slutligen också går hand i hand med ekonomiskt utfall i kommunen.

Förutom ovannämnda oro kring bullernivån kan också tilläggas att jag anser att en vindkraftpark av denna storlek precis intill Vargberget, som är huvudcenter för rekreation i Närpes, är allt annat än motiverat. I kommunstrategin nämns följande: "Exempel på natursköna områden är [...] Vargberget fritidscenter." Kan Vargbergets fritidscenter klassas som ett naturskönt område också efter att 43 eller 44 vindkraft placerats 700 meter från Vargbergets mest centrala punkt och i direkt anslutning till Vargbergets yttre leder och skidspår? Ska klimatmål inverka på kommuninvånarnas möjlighet till rekreation? Vad jag kan se kommer vindkraft byggas längs Bredspåret, Bredåsspåret, Goljatspåret och Goljatleden. I andra kommuner har man satt skyltar som förbjuder vistelse i närheten av vindkraft under vinterhalvåret på grund av risk för is som slungas ut med vindkraftens vingar – is som kan slungas flera hundra meter bort. Kan man då dra slutsatsen att dessa säkerhetsarrangemang med stor sannolikhet kommer att bidra till att befintliga motionsspår utanför Vargberget kommer att spärras av under vintern när de används som mest?

Vindkraft som källa för förnybar energi är inget jag har särskilt mycket kunskap om, och jag är således varken för eller emot vindkraft rent generellt. Jag förstår även att denna form av energi behöver etableras för att nå olika fastställda klimatmålsättningar. Men – för att detta ska accepteras av invånarna och för att detta ska kunna implementeras på ett hållbart sätt så behöver avståndet mellan vindkraft och invånarna alltid vara på en rimlig nivå! Undertecknad efterlyser lyhördhet, ansvar och kompromiss från Närpes stad – de vindkraft som planeras att byggas närmast invånarnas bostadshus i Svartbäcken bör helt förkastas eller flyttas. Med detta sagt anser jag att man inte kan stirra sig blind på decibelnivåer utan att man med hänsyn till invånarna alltid tar det säkra före det osäkra och således placerar vindkraft minst 3 kilometer från närmaste bostad. På så sätt kan etableringen av vindkraft genomföras byggd på samverkan och respekt – utan oro och hälsorisker för alla invånare i kommunen!

Bifogat en karta med placering av vindkraft på Bredåsen. Markerade vindkraft är de verk som jag för egen del begär att Närpes stad förkastar. Med önskan och förhoppningar om att åsikterna ovan beaktas i vidare planering av Bredåsens vindkraftpark. (Bilaga: en karta)

Äsikt /Mielipide 23

Kaavoittajan tehtävä on suojella asukkaita; Kuntalaisten elinympäristön, terveellisyyden, turvallisuuden, viihtyvyyden ja hyvinvoinnin tulee kaavoituksessa aina olla etusijalla tuulivoimateollisuuden hankkeisiin verrattuna, eikä kaavoittajan tule toteuttaa vain tuulivoimatoimijoiden ja muutamien maanomistajien toiveita.

Bredåsenin tuulivoima-alueelle ollaan kaavoittamassa tuulivoimaloita, joita ei missään muualla ole vielä toiminnassa. Jos Närpiön kaupunki hyväksyy tämän osayleiskaavan, sallii se tietoisesti

asukkaitensa ja luonnon altistamisen tuulivoimalaitosten koekentäksi. Toteamme, että haittavaikutukset tulevat ulottumaan laajasti myös naapurikuntiin.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan Närpiön kaupunki olisi kaavoittamassa tuulivoimaloita käytössä olevien metsäautoteiden välittömään läheisyyteen. Närpiön kaupungilla kaavoittajana on vastuu jäälohkareiden tai muiden tuulivoimaloiden osien romahtaessa tiellä liikkujien päälle.

Närpiön kaupungin tulee kaavoittajana huomioida, että nk "lain ja säädösten mukaan laaditut melumallinnukset" eivät käytännössä pidä paikkaansa. Sen ovat jo ikävästi huomanneet asukkaat Yli-markussa Hedetin tuulivoima-alueen vaikutusalueella (mm Syd-Österbotten 15.12.2020 ja Vasabladet 16.12.2020) ja myös asukkaat Maalahden Ribäckenissä Långmossan ja Ribäckenin tuulivoima-alueiden läheisyydessä (mm Vasabladet 9.12.2020). Tuulivoimakaavoitus ei saa asettaa asukkaita eriarvoiseen asemaan. Kaavoituksen peruserisäatetta rikkoo se, että asukkaat tuulivoimaloiden läheisyydessä yrittävät nukkua radiot ja televisiot päällä häivyttääkseen niillä tuulivoimaloiden melua (Vbl 9.12.2020).

Ilmajoki arvosti kuntalaistensa hyvinvointia ja päätti lopettaa tuulivoimakaavoitukset (valtuuston päätös 7.12.2020). Päätökseen oli vaikuttamassa myös tuulivoimamelumittaaja Panu Maijalan toteamus, että hän itse ei haluaisi perheineen asua kolmea kilometriä lähempänä tuulivoimaloista. Pirttikylä 2100 ry esittää, että Bredåsenin tuulivoimakaavoitus lopetetaan mm

- odotettavissa olevien meluhaittojen,
- tiellä liikkumisen turvallisuuden,
- pohjavesialueen,
- aktiivisessa käytössä olevan Susivuoren virkistysalueen ja
- luontovaikutusten vuoksi

Pyydämme kirjallisen vastauksen tähän mielipiteeseemme.